

„Temeljito pretehtajmo našo politiko!“

Svečano odkritje partizanskega spomenika pri Peršmanu
Poziv koroški in avstrijski politiki, naj rešuje manjšinska vprašanja

„Aktualni povod terja od nas, da naše politične pozicije, našo strategijo in taktiko temeljito premislimo,“ je v svojem slavnostnem govoru ob nedeljskem odkritju spomenika s šentrupeškega pokopališča pri Peršmanu v Podpeci poudaril poslevedeči tajnik ZSO Marjan Sturm. „Če v zadnjem desetletju vse naše resolucije, vse peticije in vloge glede člana 7 niso prinesle zaželenega uspeha, potem mora to biti za nas povod, da temeljito pretehtamo našo dosedanjo politično koncepcijo.“

Do tega zaključka je prišel Sturm potem, ko je ugotovil, da smo koroški Slovenci po podpisu državne pogodbe leta in leta na miren način terjali naše pravice, v zadnjem desetletju pa tudi s kako demonstracijo opozorili odgovorne, da slej ko prej terjamo izpolnitev določil državne pogodbe.

„Trezno in brez emocij je treba danes ugotoviti, da se kljub lepim nedeljskim besedam naš položaj kot narodna skupnost ni izboljšal, nasprotno, ravno zadnji dogodki okoli imenovanja novega nadzornika za dvojezično šolstvo so jasen indikator, da se je položaj celo poslabšal.“ Sturm je tudi opozoril na to, da se je naša integracija v avstrijske strankarske strukture izkazala kot cesta enosmernica, kajti kako je sicer razumeti odločitev šolskih oblasti, ki niso samo ignorirale legitimno stališče obeh osrednjih organizacij, temveč tudi učitelje, ki so se dolga leta prizadevno trudili za razvijanje dvojezičnega šolstva. Vendar pa iz tega ne gre izvajati sklepa, da je treba zdaj začeti izstopati iz strank.

Na podlagi teh ugotovitev je Sturm zahteval temeljit pretes celotne problematike in predlagal, da v dobi enega leta kritično in samokritično ocenimo našo dosedanjo politiko, našo organizacijsko strukturo in na podlagi tega sprejmemo, kar ne ustreza več današnjim potrebam.“

Na svečanosti, ki se je je udeležila mimo številnih častnih gostov

množica bivših partizanov in anti-fašistov z obeh strani meje, je spregovoril tudi predsednik ZSO Feliks Wieser. Podčrtal je, da smo danes pred pomembno odločitvijo, ali bodo tri deželnozborske stranke sprejele ponujeno roko koroških Slo-

bodo porivali v kot, se ne smejo čuditi, če bomo glasni,“ je rekel predsednik ZSO.

Predsednik NSKS Matevž Grilc, ki je prav tako pozdravil zbrano občinstvo, pa je dejal, da danes nekateri na Koroškem spet mislijo, da lahko ravnajo z nami kakor svinja z mehkom. Obsodil je dejstvo, da je ostalo zaupanje koroških Slovencev v politiko majhnih korakov brez vidnih uspehov. „Ker hočemo ostati verodostojni, se ne bomo pustili dalje voditi za nos,“ je rekel Grilc in pred bližnjimi razgovori z zvez-

Partizanski spomenik, ki so ga pred 30 leti razstrelili v Velikovcu, spet stoji — pri Peršmanu.

vencev in bodo z nami v politiki majhnih korakov pripravljene reševati odprte probleme, ali pa nas bodo poskušale poriniti v kot. „Vsi si želimo prvo pot, toda če nas

nim kanclerjem podčrtal, da je naše potrpežljivosti konec. Hkrati pa je koroške rojake pozval, naj pokažejo v narodnostnih zadevah tudi več civilne korajžje.

(Več o prireditvi pri Peršmanu preberite na 8. strani!)

Razgovor pri Zilku

Predstavniki ZSO in NSKS so se v sredo srečali na uradnem pogovoru z novim ministrom za pouk in umetnost dr. Helmutom Zilkom. Glavne teme razgovora so bila vprašanja šolskega nadzornika za dvojezično šolstvo, obvezne dvojezične vzgoje in obveznega dvojezičnega šolstva, dvojezične trgovske akademije ter pospeševanja celovite kulturne dejavnosti koroških Slovencev.

Glede imenovanja nadzornika so predstavniki osrednjih slovenskih organizacij protestirali proti predlo-

gu koroškega deželnega šolskega sveta ter opozorili na očitno nezakonitost razpisa tega mesta, nakar je minister obljubil, da bo na podlagi utemeljenih ugovorov preveril pravilnost postopka. Bilo je tudi ugotovljeno, da je na manjšinskem področju še vrsta odprtih vprašanj, ki čakajo kar najhitrejšo rešitve.

Razgovora se je s slovenske strani udeležila šestčlanska delegacija pod vodstvom obeh predsednikov Wieserja in Grilca, poleg ministra Zilka pa je sodeloval tudi dr. Rosenberger.

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku

Do začetka novega šolskega leta je še nekaj tednov in prav ta čas lahko izkoristimo, da vsak v svojem domačem kraju, med sorodniki, sosedi in znanci poskrbimo za to, da bo jeseni čim več otrok na našem ozemlju prijavljenih k pouku v obeh deželnih jezikih.

Čas za prijave je v prvih desetih dneh novega šolskega leta.

Pomen in korist obiskovanja pouka je po eni strani v tem, da vsakemu otroku zagotovimo izobrazbo v njegovem materinem jeziku, po drugi strani pa ravno s tem najbolje prispevamo k medsebojnemu razumevanju in sožitju obeh narodov v deželi.

Zato izkoristimo prihodnje tedne in poskrbimo za prijavo otrok k dvojezičnemu pouku!

Pred novimi podražitvami

Solska mladina se lahko še nekaj tednov veseli poletnih počitnic. Tudi doba dopustov traja še dalje. To velja tudi za politično življenje, ki je trenutno še precej v „zatišju“. Vendar je to zatišje le navidezno, kajti vsaj na uradniški ravni je v polnem teku delo okoli državnega proračuna za prihodnje leto in tudi bolj ali manj pristojni politiki od časa do časa vzamejo stališče k vprašanju, ki so tako ali drugače povezana s tem področjem politične umetnosti.

Eno je že zdaj gotovo: z novim proračunom se nam obeta nov val podražitev. Dolgo časa je Avstrija veljala za „otok blaženih“, toda v zadnjih letih je gospodarska kriza začela resno trkati tudi na vrata naše države in obenem z zaostrovanjem gospodarskega položaja je začel skokoma naraščati tudi primanjkljaj v državnem proračunu. Za leto 1984 se tozadevno obeta nov rekord. Po prvih ocenah oziroma predvidevanjih finančnega ministrstva naj bi bile potrebe in zahteve, ki bi jih morali upo-

števat, kar za 130 do 135 milijard višje od predvidevanih dohodkov. Koalicijska vlada namerava ta primanjkljaj znižati na 100 milijard — seveda, če ji bo to uspelo.

Vsako zmanjšanje primanjkljaja pa jasno na drugi strani terja povečanje dohodkov. Tozadevno je govora o najrazličnejših možnostih in poteh: o varčevanju pri izdatkih, o krajšanju določenih pridobitev (zlasti s socialnega področja), o zvišanju davkov in dajatev ter še o marsičem drugem, kar naj bi pomagalo krpati luknje v državnem proračunu.

Predvsem zvišanje davkov in dajatev pa obenem pomeni podražitve. Zlasti predvideno zvišanje prometnega davka bi povzročilo skok cen na najrazličnejših področjih, tako da je pravkar ugotovljeni relativno nizki narastek cen v zadnjem obdobju gotovo eden od zadnjih razveseljivih pojavov pred novim valom podražitev, ki ga napovedujejo delno že za to jesen, v vsem obsegu pa za prve mesece prihodnjega leta.

PREBERITE

Sejemska dogajanja v Celovcu in Kranju str. 2

O pomenu pisateljskih srečanj str. 3

75-letnica SPD „Trta“ v Žitari vasi str. 4

Spominski pohod na Jepo str. 5

Tri desetletja Titovih Brionov str. 7

Obnovljen je spomenik mednarodnega boja proti fašizmu str. 8

Povod za razmišljanje daje zadnja odločitev deželnega šolskega sveta: vodstvo manjšinskega šolstva naj bi prešlo v Slovincem neprijazne roke. Sicer se je v manjšinskem šolstvu že skoraj vedno odločalo mimo nas prizadetih, zdaj pa naj bi izgubili še nadzorstvo in administracijo. To je jasen signal, da na šolskem področju lahko pride do še bolj restriktivnih dejanj proti manjšini.

Pogovori na raznih ravneh diplomacije okoli manjšinskega vprašanja naših narodnostnih teženj v zadnjem desetletju niti za korak niso premaknili v naš prid. Po vsakem razgovoru se je nekaj obetalo, do česar nikoli ni prišlo. Medtem pa je avstrijska protimanjšinska politika celo uzakonila narodno diskriminacijo. Smo se proti tem nakanam mi sami dovolj uspešno branili? V začetku in sredi sedemdesetih let, ko smo si izbrali nekaj dvojezičnih tabel, se je zavest naših ljudi dvigala, smo postajali bolj optimistični, toda naknadno vidimo, da je to bil le bolj sporadičen pojav. V narodno gibanje spet posega malodušje in re-

signacija. Pritiska, ki bi bil v oporo na diplomatski ravni, nismo izvajali zadovoljivo in načrtno, vlada in z njo povezana protimanjšinska strankarska enotnost razen nekaj izjem niso čutili trajnega sistematičnega in organiziranega

Za dolgoročno organiziranost narodnega gibanja

množičnega odpora proti diskriminaciji.

Dosedanji pogovori z vlado so samo ublažili naša prizadevanja po izpolnjevanju člena 7, asimilacija pa je medtem neovirano napredovala. Pomnožena dejavnost koroških Slovencev v obliki samopomoči na vzgojnem, kulturnem in deloma tudi na gospodarskem področju se sicer odlikuje po svojem kolikor toliko načrtnem delovanju, vendar ne more nadomestiti in popolnoma izčrpati naših prizadevanj po uresničevanju vseh za-jamčenih pravic. Zato nam v tem trenutku prav nič ne pomaga, če

se bi z naše strani širokoustno napredovala radikalizacija narodnega gibanja. Takega razpoloženja med našimi ljudmi ni. Manjka namreč jasnih daljnoročnih predstav in načrtov o tem, kako bi vladi le odtrgali košček naših pra-

vic. Trajni neuspehi vodijo v resignacijo. Predpogoj za realizacijo daljnoročnih načrtov v narodnem gibanju pa ni sporadična angažiranost, temveč dosledna organiziranost celotnega narodnega življenja.

Kakor so tudi pravilne razne doslej prakticirane oblike samopomoči, tako pa vsebujejo tudi določene nevarnosti, ki bi lahko usmerile naša pri zadevanju v privatizacijo in izolacijo narodnega gibanja. Vsak privatni slovenski otroški vrtec bo perspektivno dobil več pomena, če se bodo organizirali starši za javne otroške vrte na celotnem dvojezičnem ozemlju.

Lahko rečeno, težje storjeno! Toda, če tudi v tem primeru velja, ponovno vidimo, da nismo delali v zadovoljivi meri za to, da bi se naši ljudje organizirali za jasno zastavljene cilje.

Omalovaževanje in opravičevanje, da naših ljudi ni mogoče organizirati, ker se bojijo za delovna mesta, bo našo narodno skupnost spravilo le še v večje malodušje. Tega se dobro zavedajo strategji protimanjšinske politike. Zadnji primer, ko šolska oblast hoče imenovati Slovincem neprijaznega učitelja za vodjo manjšinskega šolstva, kaže, da se bodo restriktivni ukrepi na šolskem področju še nadaljevali, če se neposredno prizadeti sami ne bodo oglasili. Čeprav je prizadeta celotna slovenska narodna skupnost, naj bi se oglasili predvsem tudi učitelji. In ravno v tem primeru in v tej zaostreni situaciji na šolskem področju se vidi, da se v manjšinskem šolstvu nič dobrega ne obeta, če se k manjšinskemu šolstvu ne bodo organizirano oglasili dvojezični učitelji!

Janko Malle
član izvršnega odbora ZSO

Lesni sejem v znaku žagarske krize

„Žagarska industrija je v eni najtežjih kriz od konca vojne,“ je ob otvoritvi 32. lesnega sejma pred tednom dni rekel predsednik koroške trgovske zbornice Karl Baurecht. In dejansko, prav pred kratkim je načrtovana in sklenjena ukinitve žage pri Leitgebu v Sinči vasi boleče opozorila na to dejstvo, boleče predvsem za tam zaposlene delavce. Kljub temu pa zvezni minister za kmetijstvo Günther Haiden na isti otvoritvi apelira na žagarje, naj razumejo položaj: „Žagarska industrija bi morala razumeti, da gozdar ob nizkih cenah omeji sečnjo lesa. Gozdarski obrati pa bi morali razumeti, da žagarska industrija potrebuje izravnano z uvozom.“

Žagarska industrija, ki je v otvoritvenih govorih minuli petek zavzemala vidno mesto in ki so ji bila posvečena tudi strokovna zasedanja, je dejansko v hudi krizi. Minister Haiden si krizo razlaga takole: „Lesarski in gozdarski industriji gre dobro, če ima gradbena industrija konjunkturo, v recesiji pa se manj gradi kot v konjunkturi. Položaj v gradbeništvu pa je v industrijskih državah privedel do občutnega nazadovanja porabe lesa vsake vrste.“

Kot neposredne vzroke krize navajajo na eni strani močan padec cen pri lesu, posebno pri rezanem lesu iglavcev, kjer so cene v primerjavi s spomladjo 1982 padle za

20 %. Padec cen pa zvajajo predvsem na masivne uvoze lesa, ki jim stoji nasproti reducirana sečnja doma. Kajti, kot je rekel Haiden, padec cen je predvsem pri kmečkih lastnikih gozdov povzročil omejitve poseke, medtem ko so veleposestniki in državni gozdovi posekali več. Haiden pa je ugotovil tudi že rahle znake izboljšanja, saj je Avstrija v prvi polovici letošnjega leta izvozila za 18 % več rezanega iglastega lesa. Govoril je celo o rekordnih izvozi.

Vendar ne Baurecht ne Haiden ne znata imenovati pravega izhoda iz krize. Prvi govori o tem, da je treba izboljšati konkurenčni položaj

domačih žagarjev, drugi pa postavljajo nasproti stališča lesnopredelovalne industrije na eni in gozdarske industrije na drugi strani: „Na tej strani trdijo, da naši lesni uvozi ogrožajo domača delovna mesta v gozdarstvu, na drugi strani pa ugotavljajo, da so brez zadostnih uvozov ogrožena delovna mesta v lesni industriji.“

Druga tema otvoritvenih govorov in tudi strokovnega lesnega sejma je bilo onesnaženje gozdov, ki ga poznamo danes bolj z nazivom „kisli dež“. V tej zvezi je minister Haiden govoril o 440.000 tonah žveplovega dioksida, ki se letno iz industrije spusti na gozdove, in je napovedal nekaj novih zakonskih predpisov, ki naj preprečujejo nadaljnje onesnaženje gozdov.

V sredo pa so si koroški politiki na licu mesta ogledali gozdove na južnem Koroškem. Člani deželne vlade in deželnega zbora so se v spremstvu novinarjev odpeljali do Šentpetra na Vašinjah in do Dobrove, kjer so si skušali ustvariti realistično sliko o onesnaženosti naših gozdov.

Seveda pa je otvoritev sejma vedno tudi priložnost, da politiki povedo svoje o gospodarskem položaju na Koroškem. Tu je še posebej prednjačil deželni glavar Wagner, ki je ocenil, da se je gospodarski položaj v prvi polovici leta stabiliziral, vendar ni upanja na kmalušnje izboljšanje. Napovedal je rahlo naraščanje brezposelnosti, vendar je bilanco dežele ocenil kot izravnano. Zavzel se je za različne inovativne ideje, med drugim za to, da bi uvedli posebni koroški kvalitetni znak za proizvode iz Koroške.

Pri podatkih o industrijski produkciji pa sta Baurecht in Wagner poskrbela za malo zmešnjave. Wagner: „Industrijska produkcija se je v zveznem merilu v prvih štirih mesecih znižala za 3,1 %. Na Koroškem je v istem času narasla za 1,8 odstotka.“ Baurecht pa je za koroško industrijo konstatiral nazadovanje: „Njena produkcijska vrednost je v prvem kvartalu nazadovala za 5,2 odstotka.“

Slovenska koroška podjetja na Gorenjskem sejmu v Kranju

Na letošnjem 33. Gorenjskem sejmu, ki je bil v času od 5. do 15. avgusta v Kranju, so se poleg Zveze slovenskih zadrug predstavila tudi podjetja mešanih družb na Koroškem. To je bila prva predstavitev slovenskih koroških podjetij v Sloveniji, kjer so v zelo priropno urejenem prostoru predstavile svoje proizvode oz. svoje gostinsko-turistične ponudbe. Šlo je skupno za deset podjetij, ki v predelu južne Koroške zaposlujejo daleč nad 500 ljudi. Tu je treba še omeniti, da je v Kranju bila zastopana tudi koroška trgovska zbornica, ki je predstavila koroško turistično ponudbo, zlasti možnosti zimskega turizma.

V okviru Gorenjskega sejma so predstavniki gospodarskega odbora ZSO in NSKS priredili tiskovno konferenco, na kateri so zastopniki slovenskega tiska seznanili o gospodarskem položaju manjšine, ki želi postati enakopraven dejavnik na južnem Koroškem. Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser je v svojih izjavah poudaril, da ne iščejo posebne pomoči pri razvijanju gospodarstva slovenske narodne skupnosti na Koroškem, ampak je pri sodelovanju z Avstrijo oz. Koroško treba vključevati slovenske gospodarske strukture ter tako manjšini pomagati pri uveljavljanju in razvijanju njenih gospodarskih potreb. Nadalje je bilo povedano, da bi bilo umestno razviti neke vrste „acordino“, za slovenska podjetja in ustanove, kot ima to Avstrija vpeljana za Južni Tirol.

Slavko Beznik, predstavnik jugoslovanske gospodarske zbornice v Celovcu, je menil, da bi morala slovenska in jugoslovanska podjetja v Celovcu odpirati svoja predstavništva

Slovo od dobrih prijateljev

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser je konec minulega tedna v hotelu Obir v Železni Kapli priredil srečanje, na katerem se je s člani upravnega in krajevnega odbora ZSO v Železni Kapli ter z zastopniki SPZ poslovil od konzula Alfonza Naberžnika in vicekonzula Svetislava Popoviča, ki zapuščata Celovec in odhajata v Beograd, kjer ju čaka nova službena dolžnost.

Feliks Wieser se je obema konzuloma zahvalil za veliko zanimanje za življenje in probleme slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Konzul Naberžnik je zaradi njegovih številnih obiskov raznih prireditev in naših rojakov med našim ljudstvom postal zelo priljubljen in spoštovan predstavnik generalnega konzulata SFRJ v Celovcu, je menil predsednik ZSO, medtem ko je o vicekonzulu Popoviču povedal, da je po svoji službeni obvezi nam koroškim Slovincem po številnih posredovanjih vrhunskih ansamblov odprl celotni jugoslovanski kulturni prostor. Obema konzuloma se je tov. Wieser zahvalil za njuno močno angažiranje v smislu vključevanja slovenskega življa v kulturno-politično dogajanje v Sloveniji oz. Jugoslaviji. Hkrati pa ju je prosil, da tudi na novih diplomatskih zadolžitvah opozarjata na težnje koroških Slovincov.

Tako konzul Naberžnik kot vicekonzul Popovič sta v svojih poslovnih besedah izrazila, kako dobro sta se počutila pri nas na Koroškem in da njun odhod nikakor ne pomeni, da s Koroško ne bosta več imela stikov, saj ju bosta na našo deželo vezali številni prijatelji in lepa doživetja, pa tudi politična stvarnost, v kateri Slovenci na Koroškem živijo.

V znak zahvale so predstavniki ZSO, SPZ ter Posojilnice Pliberk Naberžniku in Popoviču izročili spominska darila.

Nova italijanska vlada negira Slovence in njihove zahteve

Po daljših pogajanjih za premostitev ponovne vladne krize je Italija pred nedavnim dobila novo vlado; v 38 letih je to že 45. vlada v povojni dobi, kar dovolj jasno pričča o „stabilnosti“ strankarsko-političnega ustroja, ki povprečno na leto „porabi“ vsaj eno vladno garnituro. Vendar pa sedanji vladi ne daje posebnega pečata omenjena pogostnost zamenjave državnega vodstva, marveč dejstvo, da vladi

prvič v desetletjih po drugi svetovni vojni predseduje predsednik socialistične stranke.

Vendar pa je novi premier Craxi moral že pri sestavljanju programa svojega koalicijskega kabineta in potem še posebej v razpravi o njegovi nastopni izjavi vzeti na znanje, da mimo demokristjanov, ki so imeli doslej skoraj aboniran položaj vladnega predsednika, nikakor ne bo mogel vladati. Predsednik KD je namreč zelo jasno povedal, da se njegova stranka nikoli ni odpovedala in da se tudi ne namerava odpovedati vlogi stranke relativne večine, kar ji daje vlogo koordinatorja ter ji zagotavlja vodstvo in odločilen vpliv na italijansko politiko. S svojim vladnim programom pa je prišel Craxi v „spor“ s posameznimi strankami tudi zaradi konkretnih vprašanj, kar velja tako za zunanjo politiko kakor še posebej za notranjepolitično področje.

Med tiste, ki s programom in nastopno izjavo nove italijanske vlade ne morejo biti zadovoljni, spadajo tudi Slovenci. Vladni predsednik Craxi je v svojem govoru v poslanski zbornici zelo obširno in konkretno spregovoril o položaju in vprašanjih južnih Tirolcev ter francoske manjšine v dolini Aoste, toda niti besedice ni našel za slovensko narodnostno skupnost — čeprav ravno ta manjšina (ali prav zaradi tega?) upravičeno opozarja, da so bile njene zahteve doslej najmanj upoštevane.

Zato so Slovenci nedvoumno izrazili svoje razočaranje in svoje nezadovoljstvo ter novo vlado in njenega predsednika ponovno opozorili na obveznosti, ki jih ima do njih država. V njihovo podporo pa se je med razpravo o zaupnici Craxijevi vladi oglašil tudi predstavnik tridentinske tirolske ljudske stranke Sergio Fontanari, ki je obžaloval, da o Slovencih v tržaški, goriški in videmski pokrajini ni govora v vladnem programskem dokumentu. Poudaril je, da bi bilo pravilno tudi tej manjšini, ki s svojimi značilnostmi pripomore k bogatitvi državne stvarnosti, zagotoviti zaščito za obstoj in razvoj.

Tudi slov. gospodarstveniki na sejmu

Na 50. celovškem sejmu se predstavljajo tudi nekatere slovenske firme. Tako je prvič zastopana firma dr. Velika, ki ponuja protiatomski bunker francoske izdelave Anti-atom. Jekleni bunker v obliki podmornice, ki se da vkopati kjerkoli, daje prostora šestim do 24 ljudem, stane pa kar za celo enodružinsko hišo — od poldruega milijona do štirih milijonov.

Prav tako prvič je na sejmu zastopana tovarna pohištva IPH iz Žitare vasi, ki v lično urejeni stojnici v hali 6 razstavlja svoje izdelke iz masivnega lesa. Ne gre pa pozabiti tudi sejemske restavracije Milene Breznik, ki je postala že kar tradicionalno shajališče bolj ali manj prominentnih sejmskih obiskovalcev.

Na sliki: V stojnici IPH Žitara vas so se dobili (z leve) tehnični direktor IPH Gortner, predsednik

ZSO Feliks Wieser, kadrovski šef Filip Warasch in tajnik ZSO Marjan Sturm.

Jugoslovanski dan na celovškem sejmu

V okviru letošnjega 50. celovškega sejma so bili nekateri dnevi spet posebej v znamenju posameznih sosednjih držav, ki sodijo med tradicionalne zastopnice na tej vsakoletni prireditvi. Tako je bila sredi poseben „Jugoslovanski dan“ ter je bilo tega dne na sejmu zaslediti tudi lepo udeležbo iz Jugoslavije, kakor jugoslovanskih obiskovalcev — kljub še vedno veljavni predpisu o pologu — tudi sicer ni manjkalo.

V sredo so predstavniki jugoslovanskega gospodarstva imeli tudi svojo tiskovno konferenco, kjer so zastopniki tiska seznanili s svojimi problemi, pa tudi z željami in predlogi za poglobitev sodelovanja med obema državama. Istega dne zvečer pa je bil v celovški trgovski zbornici „obvezni“ sprejem, ki so ga tudi letos priredili predstavniki generalnega konzulata SFRJ v Celovcu v sodelovanju s predstavniki gospodarskih zbornic Slovenije in Hrvaške.

Ob 110-letnici rojstva koroškega pesnika F. Ellerja

Pred 110 leti (10. avgusta 1873) se je rodil koroški pesnik Fran Eller. Zato je umestno, da se ga ob tem jubileju spomnimo in ga kratko predstavimo našim bralcem.

Dr. Fran Eller, po rodu Ziljan (sin slovenske učiteljske družine pri Mariji na Zilji), po poklicu jurist, redni profesor na ljubljanski univerzi, je pretežno del svojega razmeroma dolgega življenja (umrl je leta 1956) preživel v Ljubljani. Kljub temu pa je ostal zvest svoji ožji domovini Koroški, ki jo je ljubil in nosil v srcu svetel spomin nanjo. O tem pričajo njegove pesmi, s katerimi smo se seznanili nekoliko bolj šele po vojni, ko smo jih lahko prebrali tudi v naših revijah (Svoboda) in koledarjih. Pisati jih je začel že kot dijak beljaške gimnazije, Poglobilo pa se je njegovo zanimanje za besedno umetnost v študijskih letih na Dunaju. Tam se je družil z mladimi slovenskimi umetniki - modernisti. Da se je zanimal za mo-

„pa je ni dežele, ki se z našo meri z belimi vrhovi, modrimi jezери, pesmi ni nad našo, da bil bi zvok ji slajši, mimo solz do vriska skok ji bil bi krajši...“

Morda pa bi dandanašnji bralca bolj pritegnile njegove otožne, včasih celo temačne pesmi, v katerih razmišlja o otroštvu, o minljivosti sveta in človeka...

pramrak razbil je luč v samotni trepet vaš zrem trepetajoč iver, o zvezde, tlim med vami...“

Otožnost, ki večkrat veje iz Ellerjevih pesmi, je najbrž pogojena v njegovem značaju. Sodobnik in prijatelj Ivan Cankar je v nekem svojem pismu zapisal, da je Eller „ne navadno pohleven človek in naj-

FRAN ELLER:

Koroški psalm 137

Ob rekah v neprijateljski deželi smo daljni v sužnih klonili v vezeh, pa so veleli nam z očmi na smeh: „Zapojte tu, kakor doma ste peli!“

Kako bi peli vam na tujih tleh! Naj tresk nam zmane čela, izgoreli v goltancih bi jeziki zdreveneli, če zabimo rodine v hudih dneh. —

Mil Ne, to nismo mi: v polnoč in v zimo prodani, mi za tujca kri cedimo in pesmi — bol koroška v njih trepeče —

mu pevamo pokorno na ukaz... O, pa še rdimo ne, ko nam rezgeče drhal in pliska zviškoma v obraz. 1940

derne umetniške struje dokazuje tudi njegova razprava, v kateri nastopa kot vnet zagovornik svobodne (moderne) umetnosti. Samostojno pesniško zbirko je izdal na pobudo Otona Župančiča šele leta 1947, to je zbirko Koroške pesmi, ki prinaša 60 pesniških tekstov; razmišljujoče pesmi, nežne lirske izpovedi, med njimi jih je največ z narodnostno (domovinsko, ožje koroško) motiviko. V njih opeva svojo ljubezen, nikdar pozabljeno „Koroško domovino“, njene lepote, doline, bele vasice, gozdove, planine...

blažja duša na svetu“. Verjetneje pa je njegov elegični ton posledica bolečine zaradi izgubljene „domovine Koroške“, h kateri se v svojih pesmih vedno znova vrača kot „njen izgubljeni sin, brezdomec“.

Nasploh se je o Ellerjevih pesmih v slovenski javnosti malo pisalo, ostal je nepoznan in ni želel priznanja za svoje pesniško delo. Najlepši spomenik mu je vsekakor postavil akademik France Gorše in ga uvrstil med zaslužne koroške kulturne ustvarjalce.

M. J.

MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA

Ob jubileju SPD „TRTA“

Ponesimo skupno voljo in optimizem povsod tja, kjer kujemo načrte za uspehe v narodnem obstoju

Prosvetno društvo, ki s svojim delovanjem izpričuje voljo po kulturnih svobodinah v razmerah nenakopravnih odnosov med dvema narodoma, odlikujejo vrline humane, demokratične in patriotske miselnosti iz preteklega in današnje časa. Zgodovinsko obdobje 75 let predstavlja nepretrgano vez aktivizacije narodne zavesti naših ljudi na slej ko prej potrebnem delu na ljudsko-prosvetnem področju.

V obdobju 75 let je vsaka časovna zarez z menjajočo se družbeno-politično in kulturno atmosfero terjala od naše ljudske prosvete različne prijeme v kulturnem delu, ki pa v bistvu svojega načelnega izhodišča in značaja v celotnem obdobju ni spremenilo. Če pomislimo, da je leta 1908, v letu ustanovitve naše osrednje slovenske kulturne organizacije na Koroškem, celovško sodišče zavrnilo v slovenskem jeziku vloženo tožbo, potem je pač to zgovoren dokaz, da se jezikovni in narodnostni spori v obdobju 75 let načelno niso prav nič spremenili, kolikor so se, samo v škodo koroških Slovencev.

Kulturno-prosvetno delovanje „Trte“ je v obdobju 75 let enkrat bolj, drugič spet manj uspešno branilo in razvijalo kulturno poslanstvo našega naroda. Kadar pa je neprenehoma napredujoča asimilacija terjala od nas vedno več substance v boju za narodni obstoj in ji nismo znali stopiti enotno in organizirano nasproti, takrat se je širilo v naših vrstah malodušje in smo z zapostavljanjem kulturnega dela vse bolj ogrožali tudi njeno bistvo, njeno aktivno navzočnost v družbi. Potiskali smo jo v zaprte skupine, ki so v svojem občutku ogroženosti izgubljale zaupanje do družbe in do napredka v narodnem gibanju. Tako narodnostno podoba kažejo 50. in 60. leta. Zanašali smo se bolj na pobožne želje, da bo nam nekdo narodno enakopravnost podaril brez našega aktivnega doprinosa v prizadevanjih za uresničenje zajamčenih pravic. Zato smo v tisti fazi zaostali tudi v kulturi in smo se že nevarno predajali usodi resignacije in kapitulacije.

Politični glavobol, ki ga je povzročila taka narodna konstelacija, ni vzdramil samo kritični mlajši rod koroških Slovencev temveč tudi narodno neupogljive in za bodoči razvoj koroških Slovencev zaskrbljene aktiviste v prosvetnih društvih na podeželju. Kakor smo si v teh letih vsako dvojezično tablo z aktivnim bojem priborili in ne izprosili, tako je začelo prodirati v zavest naših ljudi polagoma tudi spoznanje, da si bomo priznanje našega jezika pred oblastmi priborili lahko samo z aktivno in množično rabo v javnosti. Vzporedno z našo bolj radikalno vlogo v narodnem boju v obliki samopomoči je raslo tudi kulturno življenje. Ta razvoj je značilen prav za Žitavo vas.

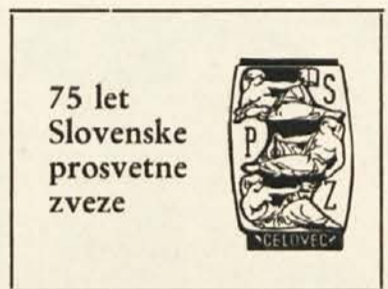
Ob 75-letnem jubileju „Trte“ lahko zabeležimo, da so žitavski prosvetaši po krajšem zatišju v 70.

organizacije v Celovcu.

Ob 75-letnem jubileju „Trte“ njeno delovanje kaže, da kultura ni sinonim za revščino, če znamo približevati probleme narodnega zatiranja in kulturnega ustvarjanja drug drugemu. To medsebojno povezovanje terja zaradi težavnega narodno-političnega položaja od vseh v kulturnem ustvarjanju aktivnih poseben solidarnostni odnos, ki ga odlikujeta skupni interes in skupna volja. To je naravni postulat naših prizadevanj v času, ko med nas udarjajo različni interesi skupin in posameznikov, različne vizije, včasih nasprotujoča si volja. Kulturno-prosvetni delavci „Trte“ so tudi v tem našli tisti minimum skupne volje, ki je edina lahko začetek kakršnekoli akcije. Narodna enotnost zadobiva v Žitari vasi konkretne oblike, se obnese, postaja vzgledna, čeprav ljudje različnih interesov, nazorov in predstav včasih tudi težko govorijo o skupnih zadevah v skupnem jeziku. Verjetno se med drugim nekateri še ne morejo otresti ideoloških predsodkov, kadar je govora o slovenski preteklosti, o našem partizanstvu. Ker je v tem obdobju slovenska kultura dosegla svojo najvišjo raven in je izžarevala največ optimizma in nezlomljive življenjske volje, bi slika kulturnega dela v Žitari vasi bila le še bolj izvirna, če bi slovenska borbena pesem tudi na proslavi našla svoje odlično mesto.

Lepo urejeni prostori ljudske šole, kjer je bila proslava 75-letnice, je obiskovalcu dajala občutek, da je to „kulturna streha“ društva. V tej hiši — v javnem šolskem poslopju — ni bil samo spored proslave dvojezičen, v tej hiši je tudi doma naš slovenski jezik, vsi prostori so s slovenskimi oznakami tudi uradno slovenski. Da bi bilo tudi drugod tako, si bi človek zaželel. Da bi tudi drugod našemu slovenskemu jeziku pomagali iz naših „privatnih“ kulturnih dvoran v javna poslopja. Zato si sežimo v roke in ob jubileju „Trte“ ponesimo skupno voljo in optimizem povsod tja, kjer kujemo načrte za uspehe v narodnem obstoju.

Janko Malle

letih dobro razumeli znamenje časa in vzgledno poživili kulturno delo. Ni raslo samo število pevskih in folklornih skupin, vzporedno s tem — to je pa še posebno razveseljivo — je naraščalo število slovenskih vlog, naslovljenih na občinske in druge javne uprave. Ta prosvetna obnovitev je beležila časoma tudi uspehe na šolskem področju, kjer je naraščalo število prijav k dvojezičnemu pouku. „Trta“ je ravnala vzgledno predvsem v zadnjih letih, ko je slovenskemu jeziku preko rabe na vaškem odru pripomogla do uveljavljanja v javnosti. Kar so bili v slovenskih celovških pisarnah deloma še prazni apeli, se je že prakticalo v Žitari vasi. S tem hočem samo poudariti, da je „Trta“ bila z rabo slovenskega jezika v javnosti včasih bolj dosledna kot pa slovenske osrednje

MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA • MI IN KULTURA

Misli o pomenu pisateljskih srečanj

V letošnji jeseni se bo zvrstilo kar troje pomembnih srečanj pisateljev. Konec avgusta bo na Obirskem že 5. srečanje pisateljev manjšinskih narodov, ki je že od vsega začetka doma in v širši, lahko rečemo mednarodni javnosti, našlo dober odmev. Sredi septembra bo v Štatenbergu jubilejno — 20. tradicionalno srečanje slovenskih pisateljev; v začetku oktobra pa Društvo slovenskih pisateljev v Ljubljani in podružnica DSP v Mariboru prirejata v Radencih 29. srečanje pisateljev iz alpskih dežel, torej tudi z mednarodno udeležbo.

Čeprav že samo navajanje prireditelj potrdjuje pomembnost takih srečanj, je prav, da se o smislu le-teh vseeno malce zamislimo. Razlogov za to je več: mnogi taka srečanja kategorično odklanjajo, drugi so spet mnenja, da so snidenja besednih ustvarjalcev zelo koristna. Najbrž imajo že pristaši srečanj prav, saj sicer od takih prireditelj ne bi prišlo, če bi vsi bili proti — seveda tudi pisatelji. Vseeno pa tistih ni malo, ki pravijo, da so taka srečanja odveč, da je to gola potrat sredstev, ker k razvoju pisateljeve osebnosti in njegove ustvar-

jalnosti nič ne prispeva. Mnogi so celo mnenja, da to počenjajo samo tisti, ki se kot umetniki ne uveljavljajo dosti in da zategadelj rabijo taka srečanja, da javnost o njih piše, se z njimi ukvarja. Takšno mnenje zastopajo tudi nekateri slo-

meni, da ima edino tisti prav, ki je proti srečanjem.

Subjektivna mnenja je treba upoštevati, nikakor pa ne kaže zapirati oči pred dejstvi, ki upravičujejo pravilnost pisateljskih srečanj. To ne velja zgolj zaradi tega, kar je tu ostaja v zaprtem prostoru, ampak najde odmev med preprostimi ljudmi, ki imajo odnos do književnosti — mnogo, mnogo več, kakor to nekateri mislijo. Kdor ne verjame, naj pride na Obirsko h Kovaču, pa bo videl, kako zelo znajo ti ljudje pri-

sluhiti umetniški besedi — tudi tisti, ki se ji pravi moderna. Zato je zelo nepremišljeno trditi, da je to, kar počenjajo ljudje v pevskih zborih, folklorah in še kje, neke vrste larifari, brez pomena za napredek naše kulture, razvoj našega naroda. Morda je ob tem komu dolgčas in mu celo gre na kozlanje in se na vse poživiga. Toda kaj bi bilo, če se bi ti ljudje folklori odpovedali, ali se ne bi s tem odpovedali tudi naši materini besedi, ki je prav naši književnosti dala toliko novih, izvirnih besed, ki plemenitijo našo književnost? Saj prav to vzbuja občudovanje osrednjih slovenskih revij in časopisov! Ali ne bi bilo čudno, če bi utihnila slovenska pesem,

umolnila naša beseda, ki daje okvir naši slovenski narodni legitimaciji?

Prav zaradi tega je treba podpreti srečanja na Obirskem, v Štatenbergu in v Radencih, da bodo pisatelji in mi z njimi razmislili o naši literaturi, naši besedi in pesmi, šegah in navadah, ki so skupni slovenski kulturni zakladnici prispevale toliko dragocenega, da bi bilo zelo zgrešeno, če bi naše narodno blago dajali v nič. Ob tem mislimo tudi na novitete slovenske književnosti na Koroškem, katere toplo priporočamo, da jih vsak prečita in o njih razmišlja.

Lok pričujočega razmišljanja je morda malce provokanten, nikakor pa noče biti destruktiven, ampak obratno. Piscu teh besed je enako pri srcu slovenska umetniška beseda, kakor vsakdanja govorica, ki vre po naših vaseh. Predvsem pa to, da bi ta naša beseda nikdar ne utihnila, da bi ostala živa in našim pisateljem in pesnikom dajala še mnogo gradiva za njihove umetniške izdelke. V tem smislu tudi absoluten DA za obirsko in vsa druga pisateljska srečanja.

J. Z.

SPD „Trta“ v Žitari vasi proslavilo 75-letnico obstoja

Kadar eno izmed krajevnih društev praznuje jubilej obstoja, je to za domačine in širšo okolico pomemben dogodek. Tako je bilo tudi preteklo nedeljo v Žitari vasi, ko je Slovensko prosvetno društvo „Trta“ vabilo na proslavo 75-letnice obstoja.

Ljudje so prihajali od blizu in daleč, da z žitrajškimi prosvetaši praznujejo društveni jubilej. Posebno so to obeležile kulturne skupine sosednjih društev ter pihalni orkester tovarne papirja Radeče iz Slovenije, ki je pred začetkom proslave in po zaključku le-te navdušila s svojim nastopom pred žitrajško osnovno šolo. Tako je predsednik jubilejnega društva Mirko Ogris poleg gostov iz Slovenije pozdravil še mešani oktet SPD „Danica“ iz Sentvida v Podjuni, mešani pevski zbor iz Sentlipša in Plazniška dekleta. Jubilejno društvo pa so zastopali moški pevski zbor, otroška ter mladinska folklor in društvena glasbena šola. Prišli pa so tudi številni častni gostje, katerim je predsednik izrekel dobrodoščilo, imensko uradnemu svetniku Avguštinu Kebru, direktorju tovarne papirja Radeče Janezu Zahrastniku ter predstavnikom političnih in kulturnih organizacij koroških Slovencev. Med gosti je bil tudi dvorni svetnik dr. Pavel Apovnik, generalni konzul SFRJ Marko Kržišnik,

avstrijski konzul v Ljubljani Ciril Stern in drugi.

Številni obiskovalci, ki so napolnili avlo žitrajške ljudske šole, so z velikim užitek sledili kulturnemu sporedu, ki so ga izvedle zgoraj imenovane kulturne skupine. Izredno razveseljivo je, da v Žitari vasi v zadnjih letih doživljajo velik preporod kulturnega delovanja s katerim so odgovorni pritegnili izredno lepo število mladine. K tej dejavnosti so prispevali kulturni delavci Jožef Starc, Slavka Kukovica, Irena Brežjak in Heidi Markitz, seveda pa tudi vsi odborniki, posebno pa številni pevci in pevke, člani folklornih in drugih skupin. Za nastop gostujočih skupin so bili odgovorni Hanzej Kežar, Janez Petjak, Pepca Weiss in Irena Brežjak.

K jubileju in uspešnemu delu društva sta v imenu KKZ in SPZ čestitala dr. Janko Zerzer in dr. Janko Malle, čestitali pa so tudi gostje prijateljskih društev iz Dravograda in iz Črne na Koroškem.

Predsednik Mirko Ogris je v svojem govoru med drugim dejal, da so se v žitrajškem društvu dobro zavedali, ko so pred tridesetletja ustanovljali svoje društvo, da bo treba trdo delati in da tudi danes vedo, da uspehov ne bodo želi ob praznovanju, marveč le ob vztrajnem delu. Zato se je predsednik Ogris posebno zahvalil vsem prosvetašem, ki kot amaterji — brezplačno — vlagajo mnogo truda v njihovo kulturno-prosvetno prizadevanje. Zahvalil pa se je tudi občini Žitara vas, tovarnam Obir in IPH za finančno podporo ter družini Rutar, ki je društvu dolga leta dajala na razpolago svojo dvorano.

Posamezne točke dobro pripravljene sporeda sta povezovala Anica Urank in Peter Korpič, ki sta v obeh jezikih orisala tudi 75-letno zgodovino društva „Trta“.

K uspehi jubilejni proslavi SPD „Trta“ v Žitari vasi iskreno čestitamo in želimo, da bi tudi v prihodnjih desetletjih želi slične uspehe. Številna mladina, ki je v nedeljo sodelovala, daje upanje da bo v Žitari vasi slovenska kultura donajala trajne sadove.

Udeleženci delovne akcije na sedežu ZSO

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm sprejel na sedežu ZSO udeležence mednarodne mladinske delovne akcije pri Peršmanu in jih seznanil s problematiko naše narodne skupnosti.

Iz dejavnosti SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah

Še nudijo topli sončni dnevi številnim letoviščarjem okoli Baškega jezera obilo počitniških užitek, toda poletna sezona se vendarle vztrajno in nezadržno nagiba h kraju. Nekateri jih že željno pričakujejo, drugim zopet se bo bežna, vmesna bilanca zdela še nezadovoljiva in bodo še nadalje po vseh močeh moledovali za gosti ali bolj za njihovim cvenkom. Pa bodisi tako ali tako, od pristojnih mest je slišati, da je celotni tujski promet nekam nazadoval, toda v znosnih mejah, kar privede do že zelo udomačene krilatice: če ne bo hujše — no bo že ...

Nedvomno si tudi društveniki SPD „Jepa-Baško jezero“ delamo neke vrste obračun iztekajoče se sezone. Res, da ni bilo osrednjega folklornega večera, v Ločah sicer že tradicionalne prireditve za tujce, ki je obenem zrcalo društvenega delovanja, pač pa so bili trije, zelo dobro obiskani folklorni večeri pri Pušniku, na katerih so sodelovali pesalci iz Sel, domači tamburaši in delno tudi otroški pevski zbor. V povezavi je Irena Černut na kratko seznanila goste s slovenskim življenjem na Koroškem, ki skozi dolga stoletja kljubuje vsem viharjem in hoče tudi v naprej še ohraniti svojo narodno zavest ter svoje kulturne dobrine. Slej ko prej, da hoče biti most na sečišču treh kultur in treh narodov. Videti je bilo, da so ti večeri našli dober odmev, saj so poleg razvedrila seznanili marsikakega letoviščarja tudi s koroškim dejstvom, čigar omembo je le težko najti v neki uradni brošuri.

Poleg tega so tamburaši sodelovali tudi na drugih prireditvah in se prav dobro postavili na takozvani „Kulturni areni“ bekštanjске občine. Tudi otroški zbor ne počiva, dobiva vedno več samozavesti in ga bo treba še močneje vključevati v kulturno delo.

Dokaj zanimivo je bilo tudi srečanje s profesorji in dijaki gimnazije iz Braunau-a na začetku poletja. Ob izletu na Bleščečo planino in na bekštanski grad smo seznanjali goste z našo okolico, z narodnimi

in gospodarskimi problemi, predstavili smo jim naše mlade pevce in našo pesem — eno in drugo zapeli tudi skupno. V večurnem, prostem razgovoru so spoznavali položaj slovenske manjšine na Koroškem, o kateri doslej delno niti vedeli niso. Nič koliko vprašanj so stavliali, čudili se temu in onemu, njihova vedoželjnost je bila presenetljiva. Da pa vse ni bilo le prazno mlatenje slame smo izvedeli iz dopisa — kako vehementno so dijaki posredovali, tukaj dobljena spoznanja sošolcem in tudi drugim ljudem v domačem kraju.

Zares, želeli bi bilo kar največ podobnih stikov z mlado generacijo, kot je bila ta, prav iz Braunau-a.

Rožek - kulturni praznik

V nedeljo zvečer je Kulturno društvo „Peter Markovič“ iz Rožeka vabilo na folklorni večer, ki so ga oblikovali tamburaši iz Hodiš, folklorna skupina iz Sel, moški pevski zbor SPD „Borovlje“ in domači otroški zbor. Tokrat je bila to druga društvena prireditev (prva lansko leto) za turiste in priznati je treba, da so jo rožeški prosvetaši dobro pripravili, tako da je bila dvorana na Muti pri Woschitzu v Rožeku premajhna, da bi sprejela vse ljudi. Poleg domačinov se je nedeljske prireditve udeležilo mnogo turistov, ki so tako imeli lepo priložnost spoznati delček kulturnih dobrin Slovencev na Koroškem. Kot ponavadi se je prireditev udeležil tudi rožeški župan Herbert Schiller in ob tej priložnosti počastil v imenu občine goste, ki so si že desetletje izbrali rožeško občino za svoj dopustniški domicil.

Prireditve je bila dvojezična, povezavo pa je imela simpatična in izredno prizadevna tajnica Margit Lesjak, ki ji gre vse priznanje za uspešen potek te turistične prireditve.

V pozdravnem nagovoru je predsednik Franc Kattinig med drugim poudaril, da ima rožeški župan mnogo razumevanja za kulturno dejavnost v občini in mu izrekel zahvalo.

Vse točke programa so bile odlično izvedene in zato bile deležne viharnega aplavza. Med številnimi gosti so bili, kot že omenjeno, rožeški župan Herbert Schiller, župnik Niko Marktl, predstavnik Slovenske prosvetne zveze Jožef Mečina in številni drugi zastopniki javnega življenja.

Kulturno društvo „Peter Markovič“ v Rožeku uspešno orje ledino kulture na svojem območju in tudi skrbi za naraščaj, kar je še prav posebno pomembno in kar se pri nekaterih društvih na žalost zelo zanemarja. Nedeljska prireditev je spet pokazala, da je iskra, ki je mnogo let tlela, vzplamtela v lep palmen, ki ne sme več ugasniti. Za to bodo vsekakor skrbeli rožeški prosvetaši, kar prepričljivo dokazujejo s svojim vsakdanjim kulturnim delom.

PIREDITVE

PLES ENOTNE LISTE

v soboto 20. avgusta 1983, ob 20.30 uri v gostišču Koren v Kajzazah pri Bilčovsu.

Igra ansambel „Oglarji“ Na sporedu sta žrebanje vstopnic in srečolov. Prireditelj: EL Bilčovs

POLETITE Z YUGOTOURSOM V DUBROVNIK. MLINI ALI SREBRENO!

Se nikdar niste imeli take ponudbe! Cena je enofna za vse tri kraje na bazi dvoposteljne sobe in polpenzion.

	avgust	september	oktober
7 dni	5 2.100.—	5 1.800.—	
14 dni	5 3.200.—	5 2.700.—	

V ceno je vključen prevoz iz Celovca do Ljubljane-aerodrom in nazaj, avionski polet iz Ljubljane v Dubrovnik in nazaj, prevoz iz letališča Dubrovnik do privatne nameslitve in nazaj, polpenzion, turistična taksa. Plaža za kopanje približno 300 metrov od Vaše vile.

Prijave sprejema
Yugotours, Pfarrplatz 5, 2. nadstr. Celovec ☎ 0 42 22 / 56 6 49

Klub prijateljev lova vabi člane, njih družinske člane, znance in prijatelje narave na

„**POHOD NA SVINŠKO PLANINO**“ Zberemo se v nedeljo 21. avgusta 1983 ob 9. uri na Dejksah pred cerkvijo. Vsak naj prinese s seboj obilo dobre volje, kaj okusnega za pod zob in ne pozabite predvsem „tekoče hrane“!

Po pohodu se spet vrnemo na Djekše, kjer bo naš član in lovec Tonej Warasch pripravil utrujenim okrepčilo. Na pohodu sodelujejo tudi člani Kulturnega društva iz Velikovca. Ob slabem vremenu prireditev odpade!

Ema Hudl in Karl Perč (slikarja iz Globasnice) razstavljata od danes naprej do 23. avgusta v GALERIJTI TINJE.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 18. avgusta 1983

Za 100 din dobite	16.00 šil.
Za 100 din plačate	20.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.15 šil.
Za 100 lir plačate	1.24 šil.
Za 100 mark dobite	693.50 šil.
Za 100 mark plačate	709.80 šil.

Planinski odsek SKD v Globasnici vabi na

IZLET NA PECO

v nedeljo 21. avgusta 1983

Odhod ob 5. uri zjutraj od gostilne Šoštar v Globasnici. Ob slabem vremenu bo izlet preložen na nedoločen čas.

Katoliška mladina Sele vabi na

SREČANJE Z GLOBASKO MLADINO

v soboto 27. avgusta 1983 ob 15. uri v Selah.

Spored:
15.00 nogomet Sele - Globasnica
17.00 dekliški nogomet Sele - Globasnica
19.30 mladinska sveta maša nato družabno srečanje

Alpski klub „Obir“ vabi na

II. TEKMO KOSCEV

v nedeljo 28. avgusta 1983, ob 14. uri pri Jerebu (na Jerebovi seli). Za razvedrilo bodo poskrbeli domači vižarji Berti, Šimej in Otmar. V primeru slabega vremena bo prireditev v nedeljo 11. septembra 1983 ob istem času.

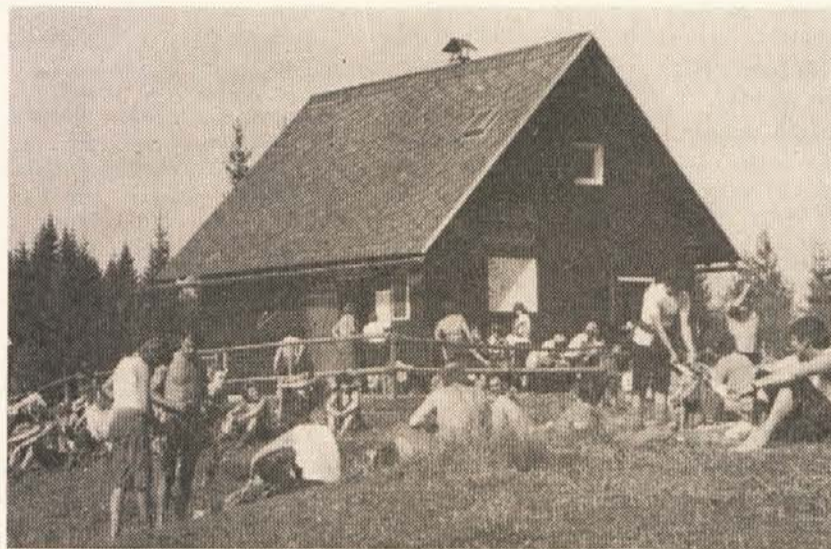
Spominski pohod na Jepo

Preteklo nedeljo so Slovensko planinsko društvo Celovec, SPD „Rož“ iz Šentjakoba, „Jepa-Baško jezero“ iz Loča in KD „Peter Markovič“ iz Rožeka pripravili prvi spominski pohod na Jepo. Posvečen je bil spominu starostu slovenskih planincev na Koroškem Jozeju Miklavčiču.

Ob lepem, sončnem jutru so se na Kapanjah zbirali planinke in planinci mlajših pa tudi zrejših let za ta pohod. Veliko jih je bilo in tudi iz sosedne koroške regije onkraj meje se je odzvalo lepo število gostov, ki so prihili kar s štirimi avtobusi ter osebnimi vozili. Tako se je kar imenična kolona odpravila po običajni poti proti Berthälte in le nekateri redki, ki jim telesno ali zdravstveno počutje ni dovoljevalo take ture, so mesto nje krenili proti Bleščeči planini. Veselo razpoloženje je vladalo povsod, živahen razgovor je tekal kot lahno žuboreč potok in vmes kak prešerni smeh se je s pličjim žvrgolenjem čudovito zlival v utranjo simfonijo planinskega sveta. Tu in tam se je navezalo novo poznanstvo, izmenjavale so se razne novice, govorila o tem in onem in le kadar je šla strela malo preveč navkreber je postala bolj tiha, slišati je bilo tedaj le težko sapanje hribolazcev. Glavnina je tako sorazmerno še polna svežine dospela do „Berle“, marsikako polno čelo ali tudi premočena srajca pa je vendarle pričalo o tem, da prehojena pot tudi ni bila promenada. Po kratkem počitku in morebitnem krepkem požirku iz čurice odprava zopet v celoti združena, nadaljuje svojo pot in ta postaja palagoma le bolj in bolj naporna. Sonce je sicer že visoko, toda sveži, gorci veter ne da občutiti preveč toplote in tako je hoja, izvzemši naporena vzpenjanja, vsekakor prijetna. Res, da pohod na Jepo ni ne vem kakšen alpinistični podvig, vendarle sprehod za zabavo pa tudi ni in če enemu in drugemu blizu vrha le že precej pešajo moči, je to razumljivo. Ob teh zad-

njih naporih je dobro spoznati pravega, žilavega planinca, ki prej ko slej enakomerno hodi svojo pot od onega, manj vajenega, ki se vedno spet ustavlja, se pogosto ozira nekam skeptično proti vrhu kot bi okleval: ali bom ali ne? No slednjič je tudi zadnji na vrhu in razgled izza nad 2000 metrov poplača ves trud, kakor tudi že sama zavest, da si dosegel cilj, rodi osrečujoče občutje. Rožna dolina tam spodaj, Drava, Baško in Vrbsko jezero, vasi, polja, cerkvice, mesto Beljak in mogoča veriga gorovja Tur na severu, šte-

vrh in urnih nog vodi pot navzdol. Morda žulijo koga čevlji, drugega spet muči žej, saj je medtem postalo le precej toplo, kar vsakemu pa se občutno mehčajo kolena in to poredno tudi privede do nezgode nekega planinca iz Mežiške doline. Izpahnjena noga — z muko ga privedejo kolegi do „Berle“; tukaj pa se zopet enkrat izkaže kakšno prijateljstvo, tovarišstvo brez razlike na jezik, narodnost in podobno, vlada med planinci. Oskrbnik Berthälte Josef Schumak, sam vnet ljubitelj gora, takoj uredi prevoz ponesre-

vilni skalnati vrhovi s kraljem Julijev, zasneženim Triglavom na jugu, vmes globoko zasekane doline — taka podoba se nudi očesu. Planinski svet je prečudni svet! Tukaj vlada mir, svobodno zadihava človek v brezmejnih prostostih in vsak tujec, ki ga srečaš tod se ti zdi brat. Ure in ure bi bilo uživati čar gora, toda prekmalu je treba misliti na povratak. Z majhno otožnostjo zapustiš

čenca z vozilom do avtobusa na Kapanje. Zares lepa gesta.

Pot s Kominice do naše kočice ni ravno prijetna, saj se spušča deloma zelo strmo, po grabnu, katerega poleg vsega ovirajo še številna, od neurja izkoreninjen drevesa. Vsekakor se vsakdo oddahne, ko zagleda kočico nad Arihovo pečjo in pospešenega koraka hiti tja, da se odzveja in se nato bolj ali manj izmučen, nekoliko odpočije. Vino, pivo, šampanjec — nič tega, samo da je mrzla voda — tekne božansko. Oranžada in čaj odžejata stoline grli; še kak izdaten prigrizek — pozabljeno je vse — napor, vročina in kmalu se vrne zopet veselo razpoloženje. Sledi kratka spominska svečanost pred kočico v kateri gov. Danilo Kupper govori o pomenu opravljenega pohoda, ki je posvečen vnetemu planincu, rodoljubi in prvemu gospodarju slovenske planinske kočice Jozeju Miklavčiču, ki je pred tremi leti zapustil svoje ljubljene gore, od katerih se ni ločil, niti ne v visoki starosti. Govornik je omenil tudi kratko zgodovino prve slovenske planinske postojanke na Bleščeči planini ter izrazil željo, da bi ta pohod našel svoje stalno mesto v našem planinstvu, bil naj bi poklon pokojniku obenem pa manifestacija, od njega zasnovane, rodoljubne dejavnosti, ki naj bi jo prenašali tudi na bodoče rodove. Ob pesmi in sklepanju novih prijateljstev je čas hitro minil in kaj kmalu je krenila množica zopet proti Kapanjam. Se majhno okrepijo v gostilni, še nekaj zadnjih pomenkov in že so zabrnili avtobusni motorji.

Ko smo se v večernem mraku razhajali smo bili polni lepih vtisov tega dneva, čutili smo tudi zadoščenje in ponos, da lahko nadaljujemo Jozijevo delo: da še naprej ohranimo njegove stezice, ki so od nekdanje bile.

F. Č.

Letno srečanje bivših pregnancev

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 18. septembra 1983 s pričetkom ob 14. uri pri Pušniku v Ločah ob Baškem jezeru svoj

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo tudi tokrat povezan s tradicionalnim DRUŽABNIM SREČANJEM

ki ga bodo s svojim nastopom popestrili tudi domači prosvetaši.

Vsakoletni DAN IZSELJENCEV je postal tradicionalno srečanje bivših pregnancev, da obudijo spomin na skupno trpljenje v času nacističnega nasilja. Zato poskrbimo, da bo priveden tudi letos prepričljiva manifestacija zvestobe tistim vrednotam, za katere smo bili v najbolj usodnem obdobju naše narodne zgodovine pripravljeni doprinesati velike žrtve. Prisrčno vabljeni bivši pregnanci z družinami, prijatelji in znanci; še posebno pa vabimo mladino, ki mora zvedeti resnico o trpljenju in boju svojih prednikov, da bo lahko nadaljevala njihovo delo.

V nedeljo 18. septembra se torej srečamo na DNEVU IZSELJENCEV pri Pušniku v Ločah ob Baškem jezeru!

Zveza slovenskih izseljencev

V Šentjakobu gobarski muzej

V Rožu smo bogatejši za novo atrakcijo. V Šentjakobu v Rožu so pred nedavnim otvorili stalno razstavo gob ali bolje rečeno gobarski muzej, ki ima svoj domicil v občinski hiši. Tu seveda ne gre za prave gobe, marveč za modelčke. Kar 90 sort gob najdete v tem muzeju. Producent teh umetnih gob pa je uradni svetnik Heinz Zindler iz Rožeka. Leto dni je rabil, da jih je izoblikoval. Sedaj so razstavljene v steklenih vitrinah.

Znani izvedenec za gobe Sperrdin, ki si je ogledal gobarski muzej, je bil navdušen, še prav po-

sebno zaradi tega, ker je Heinz Zindler bil nekoč njegov šolar.

Gobarski muzej v Šentjakobu v Rožu ni samo turistična atrakcija, marveč tudi izredno koristna ustanova, ki služi prebivalstvu za boljše spoznavanje gob. Sploh je tako, da gobarstvo uspešno združuje prijetno s koristnim, saj uživanje gob lahko znatno obogati in popestri našo prehrano.

Otvoritveno slovesnost gobarskega muzeja je popestril pevski zbor iz Podgorij.

Dober turizem

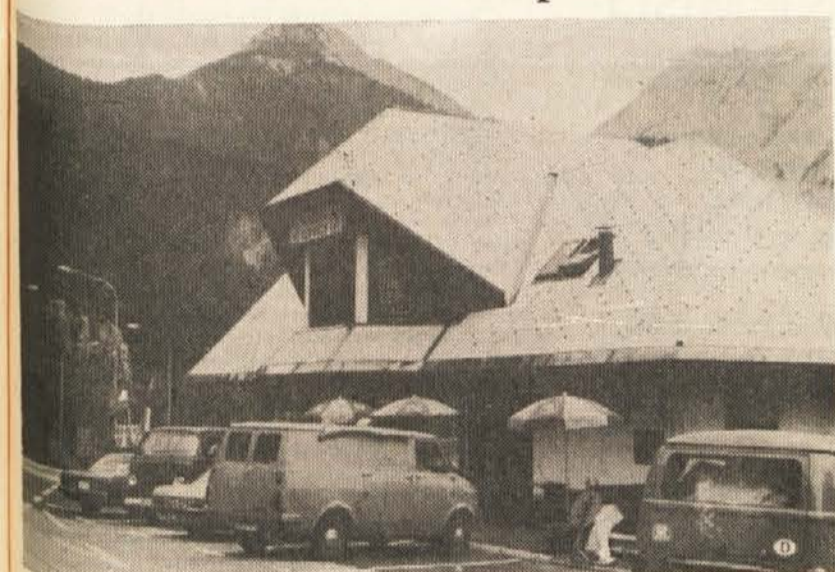
Cel svet doživlja gospodarsko krizo, ki se kaže tudi v turizmu. Poročila o rasti nočitev v posameznih občinah vedno bolj izostajajo, razlog za to so slabi nočitveni rezultati. Ena redkih izjem, kjer se lahko hvalijo, da imajo boljše tujsko sezono kot lansko leto pa je območje Klopinskiškega jezera, kjer so v mesecu maju presegli lanskoletno število nočitev kar za 50 odstotkov, v mesecu juniju pa za 6,7 odstotka. Tudi za mesec julij so dobri izgledi, da bo več nočitev kot lansko leto v istem času.

Iščem žensko, ki je poštena in ljubi delo na kmetiji ter je pripravljena, da deli z menoj dobro in slabo vse življenje! Star sem 36 let in sem posestnik lepe gorske sončne kmetije. Sem nekadilec in poštenjak ter preproste narave.

Resne ponudbe pošljite pod šifro „Podjuna“ na uredništvo Slovenskega vestnika, 9020 Klagenfurt/Celovec, St.-Ruprecht-Straße 19/IV

Na Ljubelju

nova KOMPASOVA poslovalnica

Na mednarodnem prehodu na Ljubelju so pred nedavnim otvorili novo KOMPASOVO zgradbo, v kateri je menjalnica, bife in turistični servis. To je vsekakor velika pridobitev za turiste.

Po 91. letih znova veliko planinsko slavlje na Golici

Čudoviti, razgledni gori Golici (1835 m), na sončni strani tik nad Jenicami, so prebivalci zaprašene in zakajane Doline pod Mežaklo že zelo zgodaj, v davnih časih pripisali izredno velik pomen. Tja v zeleno, cveče in razgledne robe Koravank med Kepo (2139 m) in Stolum (2236 m), so se z velikim hrepenenjem nenehno ozirali kmetje, rovtarji, gozdarji, pastirji in železarji. Tam so zrl iz oči v oči toplemu soncu in svežemu zraku, ki jim ga je v dolini življenjsko primanjkovalo.

Prva planinska postojanka na Rigelnu (1582 m) med Betelovo Golico in Krvavko je bila zgrajena pred 91 leti, 28. avgusta 1892. Tedaj je bilo na Golici veliko planinsko slavlje, ki so ga udeležili številni prebivalci iz Rovt in obeh strani meja. Golica je od tedaj dalje prijazno sprejemala številne navdušene ljubitelje narcisnih vrhov in enkratnih razgledov po Dolini in prek nje na čudovit skalni svet Juljskih Alp.

Golica je kmalu postala stičišče legalnih in ilegalnih izletnikov, prek

Golice so vodila skrivna pota članov društva prijateljev narode, katere so navdušeno vodili zagreti ilegalci.

Starosta slovenskih planincev in častni član SPD Franci Kadilnik je prvi postal veliki ljubitelj Golice, z besedo in dejanji je navdušeno propagiral gradnjo slovenske planinske postojanke na vrhu Golice, za katero je pekel celo 3.000 kron, kar je bilo za tiste čase izredno velik denar. Jeseniško planinsko društvo, ki je bilo ustanovljeno 19. aprila 1903, torej pred osemdesetimi leti, je navdušeno pozdravilo to pobudo in že takoj po ustanovitvi začelo načrtovati gradnjo slovenske planinske postojanke v tem enkratnem okolju. Za delo so prijeli, kljub velikim težavam in vsem mogočim naporom vsi Rovtarji in z njimi tudi vsi Dolinci. Kadilnikovo kočico na vrhu Golice so planinci z Jesenic slovesno ziročili namenu 18. avgusta v drugem letu obstoja SPD Jesenice leta 1905. To je bilo izredno veliko in pomembno slavlje ljubiteljev in obiskovalcev naše, jeseniške Golice, veliki dobrotnik te planinske posto-

janke pa je sam pribil na kočico ime Kadilnikova kočica. Obe, spodnja in Kadilnikova kočica na vrhu Golice, kakor tudi mnoge druge po Karavankah — Prešernova kočica na Stolu, Valvasorjev dom pod Stolum, kočica na sedlu Mlinca in one pod Kepo, so bile dolga leta most med prebivalci iz obeh strani meje. Narodnoosvobodilni boj je zahteval tudi na vrhovih Karavank svoj veliki davek. Obe kočici na Golici sta zgoreli in bili uničeni pred štiridesetimi leti 13. junija 1943.

Slovenski planinci so več let zahtevali obnovo goliških planinskih postojank. Marljivi ljubitelji gora z Jesenic, plavčikov, jeseniških in javorinskih Rovtov so z izredno ljubeznijo in velikim delovnim poletom prijeli za krampe in lopate. V goliških gozdovih so znova zapele sekire in plenkace. Pred tremi leti so si zadali obvezo, da bodo na žalostnih ostankih in pogorišču spodnje Koče, na Rigelnu, do osemdesetletnice obstoja svoje planinskega društva zgradili novo planinsko postojanko. Dela so stekla in ob izdatni pomoči delovnih kolektivov (Železarne) in drugih gospodarskih organizacij ter številnih pridnih, delovnih rok so dela kljub trenutnim težavam tekla vsa zadnja leta.

Kar se je mnogim zdelo težko ali

celo nemogoče, so jeseniški planinski navdušenci zmogli in pokazali ter tudi dokazali, da imajo v sebi še toliko ljubezni do gora, da zmorejo nemogoče spreminjati v mogoče.

Na Golici, pod Krmarico na Rigelnu se že kažejo veličastne oblike novega planinskega doma, ki stoji prevezetno na najlepšem razglednem mestu zelene, cvetoče in razgledne Golice. Številni ljubitelji Golice težko pričakujejo veliko delovno zmago in nov planinski praznik po 91. letih, ko je bila na Rigelnu slovesno odprta prva spodnja kočica na Golici.

Slovesna otvoritev nove kočice na Rigelnu pod Golico bo ob zaključku letošnje jubilejne sezone, osemdesetletnice rojstva PD Jesenice, ki je pokrivalo ves tedanj kranjskogorski sodni okraj (19. aprila 1903 — 4. septembra 1983) in devedesetletnico organiziranega planinstva v Sloveniji (1893 do 1983). To bo vsekakor velika delovna zmaga jeseniških planincev, ki so letos že povečali in obnovili ter moderno uredili planinsko postojanko Pod Spičko (2010 m) med gorenjo Trento pod Pelci, Srebrnjaki in Jalovcem.

Slovesno otvoritev kletnih in spodnjih, prtiličnih prostorov spodnje kočice na Golici (1582 m) na Rigelnu, bo-

do jeseniški planinci predvidoma izvedli v nedeljo 4. septembra.

Nova, mogočna spodnja kočica na Golici bo izredno lepo urejena in bo to reprezentančna planinska postojanka z enkratnimi razgledi proti vzhodu, jugu in zahodu s triglavskim pogorjem v ospredju.

Nova spodnja kočica na Golici je velik dosežek jeseniških planincev in številnih delovnih kolektivov in organizacij združenega dela. Trenutno bodo urejeni le kletni prostori in prtiličje, kjer bo zimska soba, kuhinja, sanitarije in razgledna jedilnica.

Nadstropje bodo jeseniški planinci uredili in dogradili pozneje. Tu bo soba za oskrbnika in več dvo- in troposteljnih sob s sanitarijami. Pod streho pa bo urejeno prostorno skupno ležišče, kjer bo lahko prenočilo preko dvajset skromnih planincev.

Izredna pridobitev nove spodnje kočice na Golici so tudi številni razgledni balkoni na vzhodni, južni in zahodni strani z mogočnimi razgledi.

Novo goliško planinsko postojanko so začeli graditi in urejati v izmeri 8,5×15,60 m lani 15. junija in je zahtevala velikih, skrajnih naporov številnih prostovoljnih delavcev in organizacij združenega dela.

Iz Železarja

Steklenica mleka

— Mihec, pojdi po mleko! mi je rekla nekega večera mati.
— Joj, ko je pa taka tema! sem zajavkal.
— Vzemi steklenico in pojdi! je rekla odločno.
— Kaj če bodo že spali?
— Spali že ne bodo. Če bodo vrata zaprta, pa pokliči...

Strah me ni bilo, vzel sem litrsko steklenico in jo mahnil. Znal sem že žvižgati ter sem požvižgaval kot ptički podnevi. Po glavi pa mi je rojilo, zakaj me mati tako na moč goni z doma, ko kaj takega ni bila njena navada. Bo kaj dobrega skuhal?

Noč je bila lepa in jasna, meseca je bila že skoraj polovica na nebu. Včasih mi je kak netopir srfotal prav nad glavo, da so se mi lasje naježili. V vasi je bilo vse tiho in mirno, ljudje so se spravljal spat in tu pa tam je zacvilil kak pes.

No, česar sem se najbolj bal, se je zgodilo. Prišel sem, našel hišo v temi in vrata zaprta. Obstal sem ter nisem vedel, kaj naj storim. Ali eno sem vedel, da brez mleka ne smem domov; mami sem vedno rad ustregel. Tako sem nazadnje sklenil, da jih bom zbudil.

Začel sem klicati služkinjo, ki me dolgo ni slišala, a ko se je prebudila, me ni hotela prepoznati.

— Kaj jaz vem, kdo si. Kar pojdi, od koder si prišel! mi je zagodrnjala in se najbrž zavalila na drugo stran.

Užaljen velikan

Ko so v naših krajih še živeli velikani, se je eden izmed njih spoprijateljil z nekim kmetom. Varoval je kmetovo živino, ko se je pasla na planini, in pazil, da se ni preveč približala nevarnim čerem in prepadam. Zato pa je bila kmetova živina najlepša daleč naokrog in krave so mu dajale mleka, da ni vedel kam z njim. Po paši je prihajal velikan vsake večer k planšaricam pogledat, koliko so namolzle. Pogledal je v vsako kanglo in iz vsake posrkal nekoliko mleka. Ker pa je bil strašno kosmat, mu je v vsako posodo padla dlaka z obraza. To je jezilo planšarice, še bolj pa kmeta.

„Zagodel mu jo bom, da bo pomnil!“ je nekega večera dejal kmet in prilil vsaki kangli močnega žganja.

Velikan je prišel, srkal iz kangel in šele pri zadnji spoznal, kakšno mu je kmet zagodel. Namršil je obrvi in jezno vzkliknil:

„Mleko je mati, žganje pa norec svetel! Kmet, ne ti ne tvoj stan me ne bosta nikoli več videla!“

In res ga ni videl nihče več.

(Koroška narodna)

Znova sem začel vpiti in razbijati po vratih ter ji praviti, da sem Mihec in da sem prišel po mleko.

Julka, kakor je bilo ime služkinji, je zdaj vstala, odprla vrata in začela sitnari.

— Kaj vraga kolovrtiš ponoči okrog bajte? Poslednjič sem vstala, capin, da veš!

Vzela je steklenico in mi nalila posneto mleko; pri hiši smo pravili, da je to siromišno mleko. Vseeno sem se ji zahvalil; njej se je dobro zdelo ter mi je rekla, naj le še pridem, in zaklenila vrata.

Nazaj grede me je znova prevzela lepota noči. Zagledal sem se v nebo. Všeč so mi bile zvezde, ker so tako migljale, a tudi mesec jo je urno rezal za mano. Bolj sem spešil, bolj je hitel tudi on.

Ko pa sem tako skakal po cesti, so se mi zapletle noge, da sem telebnil, kakor sem bil dolg in širok. Steklenica mi je zdrknila iz roke, zletela po zraku in zadela ob cestni kamen; razletela se je na sto kosov.

Nekaj časa se sploh nisem upal dvigniti, ni mi šlo v glavo, kako bom prišel domov brez mleka! Skobacal sem se do steklenice; mleko se je razlivalo po cesti, a robovi steklenice so ostro štrleli. Kaj naj rečem doma? Nazadnje sem sklenil, da bom povedal, kako je bilo.

Mati je zastokala, ko je zvedela, da bo ostala brez mleka. Najbolj jo je jezilo, ker sem ji razbil zadnjo steklenico. Rekla je, naj ji do nedelje pripravim triindvajset dinarjev, dvanajst za steklenico in tri za mleko, in me nagnala brez večerje spat. Bil sem vendarle vesel, da me ni nabunkala, kajti imela je trdo žuljavo roko.

Zlezel sem v posteljo in sklenil, da bom prodal zajca. In tako sem drugi dan prodal sosedovemu veliko zajkljo, za katero me je že dolgo nadlegoval; dobil sem šestdeset dinarjev.

Stekel sem v trgovino, kupil za dvajset dinarjev litrsko steklenico in prinesel mleko. Nesreča je bila popravljena. Pač še več!

Ko sem videl, da ljudje kupujejo pravo kavo, sem jo še jaz kupil — za mater.

— Kava? se je začudila zvečer. Kaj pa steklenica in mleko?

— V hiši na mizi je.

Mati me je pohvalila; opazil sem, da je bila ganjena, a tudi, da ji je bilo težko. Začela je govoriti, da smo pač siromaki in da je vsaka stvar, ki jo imamo, dragocena...

Kljub vsemu sem bil dober gospodar: na zimo sem imel kar dve zajklji in v kleti tri koše korenja, ki sem ga nabral na že pospravljenih njivah. Ko sem po večerih hodil po mleko, sem bolj gledal pod noge, nesreča se ni ponovila.

Drago Kumer

Mostovi-vezi

Mostovi so mojstri za premostitev zaprek: deročih potokov, globokih sotesk in razpenjenih rek.	Labko že stari ali še novi: betonski, kamniti, jekleni ter včasih tudi leseni.	A med vsemi najlepši so tisti mostovi, ki družijo ljudstva in narode vsega sveta,	jih povezujejo, v skupnost združujejo, razpeti kot živi mavrice lok od srca do srca!
--	--	--	---

Strahovi v mlinu

V Gradcu je ob Lahinji stal mlin, v katerem je vsako noč štralo. Strahopezdilji mlinar se je izselil iz mlina. Gračani pa so se jezili, ker niso mogli mleti debelače in pšenice v domači malenici. Zato so listemu, ki bi pregnal strohove iz mlina, obljubili za plačilo zapuščen mlin in najlepšo gradaško deklico za ženo.

Takrat je v polrazpadli bajti na bližnjem Kučarju živel mlad drvar, ki ni imel drugega ko zdrave roke, bistro pamet in toliko poguma, da se je odpravil v gradaški mlin preganjat strahove.

Prvo noč, ki jo je drvar prebedel v mlinu, je točno opolnoči prišel v malenico strah, grda kosmata ter rogata spaka, ki je zamomljala:

„Hm, hm, tukaj pa po človeku diši! Gorje ti, človek, ako te dobim v pesti!“

Mladec pa je potegnil iz torbe svirel, jo nastavil k ustnicam in zapiskal tako lepo, da je strah pričel divje plesati po malenici. Drvar je piskal in piskal prav do zore, dokler ni plešača spaka utrujeno odmotoglavila iz mlina, kamor se ni vrnila nikoli več.

Drugo noč je prišel v malenico drugi strah, nagnusni in kosmati ter smrdljivi stvor, ki ni bil podoben ne kozlu ne oslu, in zagodrnjal:

„Hm, hm, tukaj pa po človeku diši! Gorje ti, človek, ako te dobim v pesti!“

Mladenec pa je tako lepo zapiskal na svirel, da je strah kar onemel. Poslušal je in poslušal, nazadnje pa zaželel:

„Daj, še mene nauči piskati na svirel, pa ti obljubim, da ne bom nikoli več prišel v mlin strašiti!“
„Mene že nisi prestrašil!“ se je zasmejal drvar. „Zaradi mene lahko prideš semkaj vsako noč. Piskal ti bom na svirel, ti pa boš plesal in se vrtil.“

„Saj ne znam plesati,“ je potožil strah. „Takne čevlje imam, da boš lahko piskal na svirel in se v njih vrtil,“ mu je odvrnil drvar. „Če hočeš, ti oboje dam: čevlje in svirel.“
„Pa daj!“ se je razveselil strah. Mladec pa je pograbil plenkačo in zabil strahu dolge žeblje v vse štiri tace, da je le-ta tuleč in brez svireli izgubil iz mlina, kamor se ni povrnil nikdar več.

Tretjo noč je prišel v malenico tretji strah, ki je imel na rokah dolge, predolge nohte, in se zakrohotal:

„Hoho, hm, hm, tukaj pa po človeku diši. Gorje ti, človek, če te dobim v kremplje!“

Takrat pa je drvar tako lepo zapiskal na svirel, da je strah obstal na mestu in poslušal, nazadnje pa zaprosil:

„Še mene nauči piskati na svirel, pa ne bom nikoli več prišel strašiti v ta mlin.“
„Mene že nisi prestrašil,“ je odgovoril pogumni drvar. „Zaradi mene lahko prideš semkaj vsako noč. Če pa že hočeš, da te naučim piskati, ti moram prej porezati predolge nohte na rokah, da boš lahko s prsti ubiral lepe pesmi na svirel.“
„Pa daj, če je potrebno!“ je privolil strah.

In drvar je vzel klešče ter pričel strahu puliti predolge nohte s prstov. Ni bil z delom še gotov, ko je trah, naveličan bolečin, ušel iz malenice, kamor se ni vrnil nikdar več.

Tako je pogumni drvar pregnal strahove iz malenice, da je poslej lahko v miru dan in noč Gračanom mlet pšenico in debelačo.

PAMETNE MISLI

- Z dobrim se hudo povračuje.
- Boljša je domača gruda kot na tujem zlata ruda.
- Jabolko ne pade daleč od drevesa.
- Prepovedan sad najbolj diši.
- Graditi je težko, rušiti lahko.
- Pomlad in mladost sta si podobni.
- Strasti, ki polnijo denarnico, praznijo srce.
- Več velja učena glava kot kup zlata.
- Napuh hodi pred padcem.
- Ne veseli se vselej ta, ki se smeje.
- Bolje je nositi suh dežnik, kakor mokro obleko.
- Veliko je poklicanih, malo izvoljenih.
- Za plemenito srce je ves svet domovina.
- V družbi mladih se ne stara.
- Dosti je učenih, a malo izkušenih.
- Z lažjo se ne pride daleč.
- Ni vse za vse ljudi.
- Skromnost je lepa čednost.
- Za druge moraš živeti, da živiš za sebe.

Na sončnem vrtu je cvetela vrtnica. Sonce jo je vsako jutro prijazno pozdravilo. Vrtnica je vračala pozdrave prijatelju soncu z ljubkim smehljajem. Neko jutro pa se je sonce vznemirilo. Lepa, ljubezniva vrtnica je venela. Njeni cvetovi so žalostno povešali glavico. Brž je poslalo žarek na zemljo, da poizve, kaj se ji je pripetilo.

Svetel žarek jo je vprašal: „Ljuba vrtnica, zakaj veneš in zakaj si tako žalostna?“

Vrtnica je vzdihnila: „Kaj bi ne bila žalostna in nesrečna! Črv mi objeda listje in noče se splaziti dalje.“

Sonce se je užalostilo zaradi tolikšne nesreče. Reklo je: „Ne bom več sijalo vse dotlej, dokler ne bo vrtnica rešena svojega sovražnika.“ Skrilo se je za temen oblak.

Vreme je postalo pusto, mračno in brez toplote. Veter se je vznemiril, močno zapihal in vprašal: „Oče sonce, zakaj ne siješ?“

Sonce je žalostno odgovorilo: „Moja prijateljica, dišeča vrtnica, je zelo nesrečna. Črv ji objeda listje. Dokler bo tako nesrečna, ne bom sijalo.“

„Tudi meni je žal lepe vrtnice,“ je zašepetal veter, „zato ne bom pihal, dokler bo vrtnica v nesreči.“ In veter je utihnil.

Ptičica v gozdu se je čudila, zakaj veter ne pihata. Vprašala ga je: „Dragi veter, zakaj si se tako umiril, zakaj ne piháš?“

„Lepa vrtnica je zbolela. Objeda jo črv in sonce od žalosti nad njeno nesrečo noče več sijati. Tudi jaz ne bom pihal, dokler vrtnica ne ozdravi.“

Ptičica je žalostno zažvrgolela: „Vrtnico imam rada, zelo mi je žal,

zelo malo. Zaposila je košato drevo: „Prosim te, dragi hrast, daj mi nekaj želoda, da ne bom pozimi lačna.“

„Ne morem ti ustreči, četudi te imam rad,“ je odgovoril hrast.

„Zakaj ne?“ je vprašala veverica vsa začudena.

„Lepa vrtnica je zelo nesrečna,“ je zašumelo drevo. „Velik črv ji že dolgo objeda listje. Vsi smo zato žalost-

ni je tudi, kaj so sklenili: sonce, veter, ptičica v gozdu, hrast in ona. Rekla je: „Ne bom delala, dokler ne bo vrtnica zopet srečna.“

„Če je tako, pa tudi jaz ne bom plavala,“ je odgovorila raca in odračala na dvorišče. Tam je srečala belo kokoško.

„Ljuba raca, zakaj si tako žalostna?“ jo je nagovorila kokoška.

Kako je kokoška pomagala vrtnici

(Po angleški pravljici)

zato ne bom več pela, dokler ne bo zopet srečna.“

Staro drevo je radostno vprašalo ptičico: „Kako to, da si se že vrnila? Zakaj ne letaš in ne poješ, saj še ni noč?“

„Dogodila se je velika nesreča. Črv lepi vrtnici objeda listje. Zaradi te nesreče sonce ne bo sijalo, veter ne bo pihal in jaz ne bom pela, dokler ne bo vrtnica zopet srečna.“

„To je pa res žalostno,“ je dejal hrast. „Tudi jaz ne bom dajal želoda, dokler bo vrtnica nesrečna.“

Priskakljala je veverica, da bi nabrala veliko orehov. Našla jih je pa

ni. Od same žalosti sonce ne bo več sijalo, veter ne bo več pihal, ptičica v gozdu ne bo več žvrgolela in jaz ne bom več dajal želoda, dokler ne bo vrtnica zopet srečna.“

„Jaz pa delala več ne bom,“ je odgovorila veverica. „Kar vrnila se bom v svoje gnezdo v starem votlem drevesu.“

Na poti domov je veverica srečala raco. „Dobro jutro, veverica,“ jo je pozdravila raca. „Zakaj pa danes ne delaš?“

Veverica je povedala raci o nesreči, ki je doletela ubogo vrtnico. Povedala

je tudi, kaj so sklenili: sonce, veter, ptičica v gozdu, hrast in ona. Rekla je: „Ne bom delala, dokler ne bo vrtnica zopet srečna.“

„Če je tako, pa tudi jaz ne bom plavala,“ je odgovorila raca in odračala na dvorišče. Tam je srečala belo kokoško.

„Ljuba raca, zakaj si tako žalostna?“ jo je nagovorila kokoška.

Kokoška in raca sta hiteli k vrtnici. Stara kokoška ni spregovorila nobene besede, niti toliko ni utegnila, da bi jo pozdravila, z drobnimi svetlimi očmi je pregledala vse vrtnične liste. Stopila je naprej, hlastnila s kljunom in pogoltnila debelega črva.

„Tako, draga raca,“ je zakokodajala kokoška, „le poglej, kako sem pomagala vrtnici, da bo zopet srečna. Poleg tega sem imela res okusen in izdaten zajtrk.“

Vrtnica se je vsa srečna ozrla proti soncu. Nasmehnila se je od velike sreče. Sonce je začelo sijati.

„Če bi bilo le malo pomislilo,“ je reklo sonce, „bi bilo lahko s svojimi žarki sezgalo črva.“

„Jaz bi ga bil lahko odpilnil,“ je zašepetal veter in začel zopet pihati. „Če bi bila pametna, bi lahko imela lepega mastnega črva za zajtrk,“ je zapela ptičica.

„In jaz tudi,“ je zagagala raca in odračala proti mlaki.

Hrast je stresel s sebe ploho želoda. Veverica ga je marljivo nabirala. Ob hrast in veverica, sta si želela, da bi bila tudi onadva mislila, kako bi pomagala nesrečni vrtnici.

Pametna stara bela kokoška pa je molčala.

Tri desetletja Titovih Brionov

Najvišja spomeniška kategorija za otoke miru in nevrščenosti, ki bodo odprti tudi za turiste

„Prepričan sem, da mu je rezidenca na Brionih skupaj z okolico najbolj prirasla k srcu. Najraje je bival Vangi in bedel nad razvojem vsega otočja...“

Otok Vango, ki leži zahodno tik ob Velikem Brionu in je zdaj z njim združen s pešpotjo, je Tito prvič obiskal leta 1952. Ko je odkril naravne lepote tega otočka, ki ga je že tedaj krasil bujen gozd sredozemske črničke, se je odločil, da otok Vanga postane njegov brionski dom.

ZANIMANJE ZA VSE, KAR JE BILO POVEZANO S TITOM

Že za časa Titovega življenja so v Beogradu odprli muzej 25. maj v stavbi, ki so jo Titu darovali Beograjčani ob enem izmed njegovih rojstnih dnevoev.

Za vse, kar je povezano z imenom in delom Josipa Broza Tita, se naši delovni ljudje in občani ter tuji obiskovalci izjemno zanimajo. Zato so se odločili, da v Beogradu, v okviru hiše cvetja, odprejo memorialni cen-

ter in tako omogočijo ljudem, da se neposredno spoznajo s Titovim delom. V sestavi tega centra na Dedinjskem in Topčiderskem hribu so hiša cvetja, zasebna rezidenca, muzej 25. maj, muzej 4. julij in arhiv s knjižnico.

Predsedstvi SFRJ in SRH, izvršna telesa federacije in Hrvaške ter občinske skupščine Pule so že večkrat razpravljali o „uporabi“ Titovih Brionov v turistične namene. Hkrati pa je tudi tokrat treba povedati, da je v vseh dosedanjih razpravah prevladalo mnenje, da na Brionih kaže nadaljevati z dejavnostjo, ki jim je dala poseben pečat tako v mednarodnih kakor tudi v notranjepolitičnih in gospodarskih odnosih.

Rekordna prijava vin za vinski sejem v Ljubljani

Za letošnji vinski sejem v Ljubljani, ki bo že devetindvajseti po vrsti, je bilo prijavljeno rekordno število vzorcev vin, namreč kar 1521 iz 24 držav vseh celin. Prvi del sejemske prireditve, namreč mednarodno ocenjevanje, je bil že opravljen. Komisija, ki jo je sestavljalo 21 strokovnjakov iz 14 držav, je podelila 197 velikih zlatih medalj in 341 zlatih odličij, 5 vzorcev pa je razglasila za „Šampion 1983“.

Obenem z ocenjevanjem vin je potekalo tudi ocenjevanje žganih pijač in brezalkoholnih sokov. Žgane pijače je ocenjevalo 7 degustatorjev iz 5 držav ter so podelili 3 naslove „Šampion 83“.

Drugi del vinskega sejma - velika mednarodna razstava s pokušnjo vin - pa bo od 29. avgusta do 3. septembra na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču.

Posod, kjer je Tito delal, ustvarjal in počival, so ostali plodovi državniške dejavnosti, njegove ljubezni in skrbi za človeka ter naravo. Ko je jeseni 1979 obiskal Bugojno, je od svojih sodelavcev zahteval uresničitev naslednje želje: „...Nikoli nisem menil, da tisto, kar mi je bilo darovano v naši deželi in tujini, pripada meni. To je last moje dežele. To ni moje in zagledelj ne sme pripadati niti mojim najbližjim...“

vlogo in pomen Brionov kot mesta ustvarjanja jugoslovanske in v dobrni meri svetovne zgodovine zadnjih desetletij, so na zadnji konferenci nevrščenih v New Delhiju sprejeli pobudo jugoslovanske delegacije, da Brioni postanejo kraj za sestajanja vidnih politikov, znanstvenikov in drugih osebnosti iz nevrščenega sveta.

Prvo od teh srečanj bo od 26. do 28. septembra, ko bodo pripravili že enajsto okroglo mizo dežel v razvoju o gospodarski in politični enakopravnosti v sodobnem svetu.

POLETI PRVI TURISTI

V dosedanjih razpravah so izoblikovali predlog, da bi Brione odprli tudi popotnikom. Prehodno obdobje naj bi pomenila to poletje in jesen, medtem ko bi prihodnje leto šlo zares. Organizatorji predvidevajo, da se bodo pridobitvijo prvih izkušenj v turističnem poslovanju tako usposobili, da bodo lahko prihodnje leto hkrati sprejeli več kot 60.000 domačih in tujih izletnikov.

Brionsko otočje pa ima tudi možnosti za izdatne prihodke od ribolova v tako imenovanem območju okrog otoka, ki je zelo bogato z ribami, za zaslužek s prodajo cvetja in sadik okrasnih rastlin, divjadi in živalskega naraščaja iz treh zooloških vrtov na otokih, s prodajo spominkov in od drugih dejavnosti.

Brioni so postali mesto občasnega bivanja predsednika Tita od marca 1949. To so bili vse do 29. avgusta 1979, ko je Tito z letališča v Puli odpotoval na 6. konferenco nevrščenih v Havano. Prva brionska Titova rezidenca je bila vila Jadranka, zgrajena pred zadnjo vojno in obnovljena leta 1947.

20. junija 1947, prvič stopil na njihova tla; torej dve leti po osvoboditvi neposredno po prenehanju anglo-ameriške uprave za Pulo in okolico. Z naslednje leto, 25. maja 1948, so ustanovili upravo otočja Brioni, ki tako letos slavi 35. obletnico.

BRIONI: SVETOVNI KULTURNI SPOMENIK

Pred kratkim je pokrajinski zavod za varstvo spomeniške kulture z Reke izdal odločbo naslednje vsebine: Jugoslovansko spomeniško območje „Titovi Brioni“ z zgodovinskimi kraji in napravami kulturno-zgodovinske in gradbeniške dediščine z neposredno okolico in akvatorijem - je kulturni spomenik in je zategelj vpisan v register kulturnih spomenikov.

Ta listina predstavlja prvo stopnico v razvoju Brionskega otočja, ki ga nameravajo prihodnje leto s posebnim hrvaškim zakonom razglasiti za nacionalni park in spomeniško območje „Titovi Brioni“.

RADIO - TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 19. 8.: 9.00 Poročila - 9.05 Za predšolske otroke - 9.30 Instrukcija: latinščina - 9.45 Instrukcija: angleščina - 10.00 Instrukcija: latinščina - 10.15 Instrukcija: angleščina - 10.30 Prišel je kot tujec - 10.55 Gospoda Dick in Doof - 12.15 Naš kozmos - 13.00 Uredništvo - 15.00 Kraj vrtačih ritmov - 16.40 Kremenčkovi - 17.25 George - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Panoptikum - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Komisar - 21.20 Made in Austria - 22.10 Reklama in šport - 22.20 Nočni studio - 23.20 Poročila.

SOBOTA, 20. 8.: 9.00 Poročila - 9.05 Instrukcija: angleščina - 9.20 Instrukcija: angleščina - 9.35 Instrukcija: latinščina - 9.50 Instrukcija: angleščina - 10.05 Instrukcija: latinščina - 10.20 Instrukcija: latinščina - 10.35 Slike iz Avstrije - 11.00 Odjava z Rudolfom Buchbinderjem in Erichom Kanzom - 11.30 Igrama na flavti - 11.55 Nočni studio - 13.00 Uredništvo - 15.00 Zana brez pomembnosti - 16.15 V džungli - 17.00 Gradbišče - 17.30 Proti Atlantidi - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Dva krat sedem - 18.25 Olimpijada za folkloro na Dunaju - 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Caterina - 21.50 Pačeta rocka.

NEDELJA, 21. 8.: 11.00 Ura tiska - 15.00 Zana brez pomembnosti - 16.15 Vtisi iz Carnwilla - 16.45 Lesena kukavica - 17.15 Igralna ura - 17.20 Fjodorjeve pustolovščine - 17.40 Helmi - 17.45 Klub seniorjev - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki in šport - 20.15 Leonard Bernstein - 21.30 Barnstable ali Nekdo na podstrežju - 22.30 Šport - 23.00 Poročila.

PONEDELJEK, 22. 8.: 9.00 Poročila - 9.05 Za predšolske otroke - 9.30 TV kuhinja - 10.00 Instrukcija: latinščina - 10.15 Instrukcija: latinščina - 10.30 Bosa grafica - 12.35 Kremenčkovi - 13.00 Uredništvo - 15.00 Čni biser - 16.20 Aubrey animation - 16.30 Oganje je vse - 17.00 Za predšolske otroke - 17.25 Spoznavajmo nevarnosti - preprečujmo nesreče - 17.30 Otroška kome-dija - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Pustolovščina divjlina - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Ponedeljski šport - 21.10 Čarovnik - 22.00 Šport - 23.30 Poročila.

TOREK, 23. 8.: 9.00 Poročila - 9.05 Za predšolske otroke - 9.30 Instrukcija: latinščina - 9.45 Instrukcija: angleščina - 10.00 Instrukcija: latinščina - 10.15 Instrukcija: latinščina - 10.30 Dve dekleti in Doolinova banda - 12.05 Florjan, prijatelj cvetlic -

12.10 Ponedeljski šport - 13.00 Uredništvo - 15.00 Čarovnik iz Oza - 16.40 Aubrey animation - 17.00 Za predšolske otroke - 17.25 Tudi pošaliti se je treba - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Top cat - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Argumenti - 21.30 Panorama - 22.20 Šport - 23.20 Poročila.

SREDA, 24. 8.: 9.00 Poročila - 9.05 Tudi pošaliti se je treba - 9.35 Instrukcija: latinščina - 9.50 Instrukcija: angleščina - 10.05 Latinščina - 10.20 Instrukcija: latinščina - 10.35 Žena brez pomembnosti - 11.45 Argumenti - 13.00 Uredništvo - 15.00 Družinski svet - 16.00 Družinsko življenje nočnega lovca - 16.15 Naše veliko mesto - 17.00 Nagradna uganja - 17.30 Čebelica Maja - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 In na tubi piha Huber - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Das Riesenrad - 22.00 Evropsko prvenstvo v plavanju in skokih v vodo - 0.00 Poročila.

ČETRTEK, 25. 8.: 9.00 Poročila - 9.05 Za predšolske otroke - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Instrukcija: angleščina - 10.15 Instrukcija: angleščina - 10.30 Das Riesenrad - 12.15 Klub seniorjev - 13.00 Uredništvo - 15.00 Družinski svet - 16.00 Katan poizveduje - 17.00 Za predšolske otroke - 17.25 Spoznavajmo nevarnosti - preprečujmo nesreče - 17.30 Napete pustolovščine ob zahodni obali Kanade - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Prosim k mizi - 18.30 Mi - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Atomski fizik J. Robert Oppenheimer - 21.15 Naš kozmos - 22.00 Šport - 23.30 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 19. 8.: 18.00 Kulturna zgodovina oblačil - 18.30 Brez nagobčnika - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Prezeri - 21.00 Fascinirano odkrivanje - 21.20 Politika v petek in Deset pred deseto - 22.20 Zadnji s trdnjave Gamble - 23.45 Poročila.

SOBOTA, 20. 8.: 16.00 Dva krat sedem - 16.25 Športni popoldan - 18.25 Nogomet - 19.00 Trailer - 19.30 Čas v sliki - 19.50 Kjer je cerkev naredila zgodovino - 20.15 Kraljica Elizabeta - 22.25 Šport - 22.50 Shaft - 0.25 Poročila.

NEDELJA, 21. 8.: 14.30 Športni popoldan - 18.30 Okay - 19.30 Čas v sliki - 19.50 Tedenski pregled - 20.15 Večer s Tomom & Jerryjem - 21.00 Deklici in Doolin-ova banda - 22.35 Dinastija - Denverski klan - 23.20 Sto mojstrov in - 23.30 Poročila.

PONEDELJEK, 22. 8.: 17.35 Kompas - 18.00 Znanje danes - 18.30 Ljudje s Korsbaeka

- 19.30 Čas v sliki - 20.15 Korenine - 21.10 Kaj je ostalo od krščanskih socialistov? - 21.50 Deset pred deseto - 22.20 Konj sanj - 0.15 Poročila.

TOREK, 23. 8.: 17.35 Kompas - 18.00 Orientacija - 18.30 Ljudje s Korsbaeka - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Zabavna oddaja - 21.05 Monaco-Franze - 21.50 Deset pred deseto - 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 24. 8.: 17.35 Kompas - 18.00 Dežela in ljudje - 18.30 Ljudje s Korsbaeka - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Umor v stolnici - 21.50 Deset pred deseto - 22.20 Zadnja luknja - 23.40 Poročila.

ČETRTEK, 25. 8.: 17.35 Kompas - 18.00 Po Avstriji - 18.30 Ljudje s Korsbaeka - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Dalli, dalli - 21.50 Deset pred deseto - 22.20 Klub 2 in poročila.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 19. 8.: 18.15 Poročila - 18.20 Čez tri gore: Oktet Hoja - 18.50 Tarzan - 19.15 Risanka - 19.24 TV in radio nočaj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Obupanec, ameriški film - 21.15 Zrcalo tedna - 21.35 Umor v Texasu - 23.05 Dnevnik.

SOBOTA, 20. 8.: 16.15 Poročila - 16.20 Tarzan - 16.45 Neko poletje - 17.25 Mogočno morje - 18.25 Edward ni ga, Simpson, angleška nadaljevanka - 19.15 Risanka - 19.24 TV in radio nočaj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 P. J., ameriški film - 21.50 Zabava vas Zeha Deovič - 22.40 Poročila.

NEDELJA, 21. 8.: 9.35 Poročila - 9.40 Živ žav, otroška matineja - 10.30 Kapelski kresovi, nadaljevanka - 11.45 625, oddaja za stik z gledalci - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.15 Poročila - 15.55 Poročila - 16.00 Rim: EP v vaterpolu - Jugoslavija: Nizozemska, prenos - 17.00 Športna poročila - 17.15 Joe Dancer - Ukana z apico, ameriški film - 18.55 Ne prezrite - 19.10 Risanka - 19.22 TV in radio nočaj - 19.24 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Danes v neki hiši, češkoslovaška nadaljevanka - 21.30 Stobi, 1. del dokumentarne oddaje TV Skopje - 22.00 Studio je odprti, zabavno glasbena oddaja - 22.20 Športni pregled - 22.50 Poročila.

PONEDELJEK, 22. 8.: 18.10 Poročila - 18.15 Madro kot pisano, otroška nanizanka - 18.45 Zdravo, mladi - 19.15 Risanka - 19.20 Cik cik cik - 19.24 TV in radio nočaj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Namišljeni bolnik, predstava Mestnega gledališča Ljubljana - 21.55 Dnevnik.

TOREK, 23. 8.: 18.10 Poročila - 18.15 V znamenju dvojčkov - 18.30 Nacionalni ansambel iz Indije: Gamaha - 19.00 Knjiga - 19.15 Risanka - 19.20 Cik cik cik - 19.24 TV in radio nočaj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Življenje Berlioz, francoska nadaljevanka - 20.55 Človek in zemlja: Narodni park v Dalmieli - 21.20 Slovenska ljudska glasbila in godci - 21.40 Dnevnik.

SREDA, 24. 8.: 18.15 Poročila - 18.20 Rukoveti - 18.40 Mazaik kratkega filma: Pogled na Atene, grški film; Tajska, tajski film - 19.10 Risanka - 19.20 Cik cik cik - 19.24 TV in radio nočaj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.50 Vreme - 19.55 Zürich: Mednarodni atletski miting, prenos - 22.45 Dnevnik.

ČETRTEK, 25. 8.: 16.59 Propagandna oddaja - 17.00 Rim: EP v vaterpolu - Jugoslavija: Romunija, prenos - 18.05 Poročila - 18.10 Tradicionalni svet islamskega izročila: Znanje o svetu, angleška dokumentarna serija - 18.40 TV kaseta - 19.10 Risanka - 19.24 TV in radio nočaj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 Dnevnik - 19.55 Vreme - 20.00 Tednik - 21.00 Tom, Dick in Harriet, angleška zabavna serija - 21.50 Ohrldsko poletje '83 - 22.25 Dnevnik.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 19. 8.: 4.30 Poročila - 6.10 Prometne informacije - 7.45 Dobro jutro, otroci - 8.05 Za šolarje - 13.50 Človek in zdravje - 15.15 Voščila - 16.00 Dogodki in odmevi - 16.35 Vrtiljak - vmes Napotki za turiste - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Lahko noč, otroci - 20.00 Slovenski solisti in ansambli - 22.00 Poročila - Našim rojakom po svetu - 24.00 Poročila.

SOBOTA, 20. 8.: 4.30 Poročila - 5.30 Jutranja kronika - obvestila, promet - 9.05 Matinejski koncert - 12.40 Voščila - 13.30 Voščila - 14.05 Glasbena panorama - 15.15 Vrtiljak - 16.00 Dogodki in odmevi - 17.00 Studio ob 17.00 - Znanjepolitični magazin - 18.30 Mladi mladim - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Mladi mastovi - 20.00 Sobotni zabavni večer - 24.00 Poročila.

NEDELJA, 21. 8.: 5.00 Poročila - 8.07 Radijska igra za otroke - 9.05 Še pomnite, tovariši - 11.00 Poročila - 14.20 Humoreska tedna - 16.20 Popoldanski simfonični koncert - 17.50 Zabavna radijska igra - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Lahko noč, otroci - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.00 Poročila - Iz naših sporedov - 23.00 Poročila - 23.15 Disko, disko - 0.05 Nočni program.

PONEDELJEK, 22. 8.: 4.30 Poročila - 6.10 Prometne informacije - 7.45 Dobro jutro, otroci - 8.05 Aktualni problemi marksizma - 9.35 Napotki za naše goste iz tujine - 12.00 Poročila - Na današnji dan - 14.05 Zborovska pesem naših narodov - 15.15 Voščila - 19.00 Radijski dnevnik - 19.45 Z ansambлом Ludvika Lesjaka - 20.00 Pop

barometer - 23.15 Ob domačem ognjišču.

TOREK, 23. 8.: 4.30 Poročila - 7.45 Dobro jutro, otroci - 8.05 Za šolarje - 9.35 Napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - 14.05 V korak z mladimi - 16.00 Dogodki in odmevi - 18.00 Sototča - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Z ansambлом Jožeta Privška - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 21.05 Radijska igra - 22.00 Poročila - Našim rojakom po svetu - 23.05 Literarni nokturno - 0.05 Nočni program - glasba, vmes poročila.

SREDA, 24. 8.: 4.30 Poročila - 6.10 Prometne informacije - 7.45 Dobro jutro, otroci - 9.35 Napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - 15.15 Voščila - 16.00 Dogodki in odmevi - 17.00 Studio ob 17.00 - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Z ansambлом Borisa Franka - 20.00 Koncert za besedo - šepetanje - 22.30 Zimzelene melodije - 24.00 Poročila.

ČETRTEK, 25. 8.: 4.30 Poročila - 5.30 Jutranja kronika - obvestila, promet - 8.05 Za šolarje - 8.35 Mladina poje - 12.00 Poročila - Na današnji dan - 14.20 Koncert za mlade poslušalce - 16.30 Obvestila in zabavna glasba - 18.35 S kontrabasistom Budislavom Vidrihom - 19.45 Z ansambлом Slavka Znidaršiča - 20.00 Četrtek večer - 22.30 Večerna podoknica - 24.00 Poročila.

ORF - KOROŠKI RADIO SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 19. 8.: 14.10 Koroški obzornik - iz kulturnega življenja.

SOBOTA, 20. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi - od srca do srca.

NEDELJA, 21. 8.: 7.05 Duhovna misel - Naj pesmika naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 22. 8.: 14.10 Koroški obzornik - Zborovska glasba.

TOREK, 23. 8.: 9.30 Takole pojemo - 14.10 Koroški obzornik - Popevke na tekočem traku.

SREDA, 24. 8.: 14.10 Koroški obzornik - Minute z... - Naša beseda: J. Messner - 21.00 Koncert slovenskih ljudskih pesmi in glasbil.

ČETRTEK, 25. 8.: 14.10 Koroški obzornik - Družinski magazin.

Obnovljen je spomenik mednarodnega boja proti fašizmu

Spomenik partizanskim borcem s Svinške planine, ki so ga jeseni 1953, torej pred 30 leti, na pokopališču v Šentrupertu pri Velikovcu razstrelili še vedno neznani storilci, zdaj stoji pred Peršmanovo domačijo v Podpeci nad Lepeno. 83 protihitlerjanskih borcev, pripadnikov osmih evropskih narodov, ki so padli na Svinški planini, je končno dobilo svoj primeren spomenik, hkrati pa je iz razstreljenih kosov zopet sestavljena skulptura tudi simbol partizanskega boja proti hitlerjanskemu režimu na koroških tleh in njegovega mednarodnega, narode združujočega značaja. (Naj omenimo, da je prvotni, leta 1947 odkriti spomenik izdelal akademski kipar Marjan Matijević, ki je po vojni deloval na Dunaju in Gradiščanskem. Bil je učencem slavnega hrvaškega kiparja Ivana Meštroviča, čigar stoletnico rojstva smo obhajali prav ta teden.)

V nedeljo, ko je Zveza koroških partizanov vobila na ponovno odkritje obnovljenega spomenika, je prišla nešteta množica od daleč in blizu, s te strani meje in z druge strani, prišli so bivši borci, prišla je mladina, prišli so domačini, Slovenci in nemškojezični Avstrijci, da manifestirajo svojo povezanost s tradicijo upora proti fašističnemu terorju.

In prišli so številni častni gostje. Železnokapelški župan Albin Juvan je zastopal deželnega glavarja Wagnerja in je v njegovem in svojem imenu pozdravil zbrane v obeh deželnih jezikih. Prišli so predstavniki diplomacije. Tako kot 1947. leta, ko so v Velikovcu odkrivali spomenik ob navzočnosti predstavnikov zaveznških sil, Sovjetske zveze, Velike Britanije, Francije in Združenih držav Amerike, je Zveza koroških partizanov tudi na ponovno odkritje povabila predstavnike bivših aliiranih sil. Veleposlanika ZDA in Velike Britanije sta se opravičila, francosko veleposlaništvo je poslalo telegram, osebno pa sta pri-

šla k Peršmanu vicekonzula sovjetskega veleposlaništva Igor Binjenov in Viparij Danilcev. Prišla sta generalni konzul SFRJ Marko Kržišnik in konzul Alfonz Naberžnik.

Prišli pa so tudi predstavniki borčevskih organizacij iz Avstrije in iz Jugoslavije, da ne omenimo vseh, ki bi jih pravzaprav bilo treba omeniti. V svojem pozdravnem govoru je sekretar republiškega odbora Zveze združenj borcev Slovenije Marjan Lenarčič med drugim dejal, da je današnji bolj slovenske narodne skupnosti za njene pravice tudi boj za demokratično Avstrijo. „Zato borci pričakujemo, da bo končno izpolnjen tudi tisti člen državne pogodbe, ki bo dokončno uredil položaj in pravice slo-

venske narodne skupnosti v Avstriji. Ob tem se zavedamo, da slovenska narodna skupnost v Avstriji pomembno prispeva h krepitvi in poglobljanju vsestranskega sodelovanja na obmejnem območju in tudi med obema sosednjima državama. Ta njena vloga je neprecenljiva in je ni mogoče z ničemer nadomestiti,“ je poudaril Marjan Lenarčič.

Prav tako z bučnim aplavzom so navzoči pozdravili besede predstavnika avstrijskih partizanov Maxa Muchitscha, pozdrave italijanskega partizanskega združenja ANPI pa je prinesel Luigi Raimondi.

Vse, ki so prišli, med njimi so bili seveda tudi številni predstavniki slovenskih organizacij, je v imenu prireditelja pozdravil Teodor Domej, ki je imel na skrbi tudi gladek potek svečanosti.

Ponovno so se ob tem izkazali tudi pevci železnokapelške „Zarje“, prav tako recitatorji mladinci, ki so izvajali posebej za to priložnost napisani recital Valentina Polanška. Pa tudi mladinski zbor „Boris Kidrič“ iz Celja, ki je s pesmijo spremljal samo odkrivanje veličastnega, skoraj tri metre visokega spomenika, je pokazal, da obvlada partizansko pesem.

Vsekakor ne gre pozabiti priznanj, ki jih je podelil predsednik ZKP Janez Wutte-Luc vsem, ki so prispevali k postavitvi spomenika, pa tudi ne predsednika Zveze slovenske mladine, ki je podelil častne diplome mladincem, ki so s prostovoljno delovno akcijo pomagali urejati Peršmanov spominski dom in njegovo okolico.

Uradni del svečanosti je s pristrčno pesmijo zaključila mladinska skupina „Kinderland“ iz Štajerske, ki letuje ob Zablatskem jezeru.

Še pozno v popoldan pa so se obiskovalci lahko pomenili in poklepetali v družbi prijateljev na tovariškem srečanju, kjer so za pijačo in jedčo poskrbeli železnokapelški prosvetaši.

Veličastni spomenik, visok skoraj tri metre, bo simbol koroškega partizanstva in njegovega mednarodnega značaja.

Partizanski boj je bil več kot samo boj za eno ali drugo državo

Ko je v svojem govoru o slovesnosti pri Peršmanu orisal kratko zgodovino partizanskega gibanja na področju Svinške planine, je tov. Marjan Sturm dejal, da so enote na Svinški planini postale sprejemna baza za avstrijske antifašiste-dezertarje iz nemške vojske, predvsem pa za prisilne delavce, ki so se priključili koroškim partizanom. V dejstvu, da so se na Svinški planini borili proti nacističnemu režimu pripadniki osmih narodnosti, pa je zajet tudi en del bistva koroškega partizanskega odpora, namreč tistega, da so se v tem delu Evrope znašli v odporniškem gibanju tovariši iz Avstrije, Italije, Jugoslavije, Poljske, Sovjetske zveze in še kdo.

„In ti tovariši niso spraševali po tej ali oni državni pripadnosti, po tej ali oni državni meji in ne nazadnje po tem ali onem svetovno-nazorskem prepričanju,“ je naglasil govornik. „Združevala jih je usodna potreba po skupnem boju proti režimu, ki je ogrožal vse narode Evrope v njihovem nacionalnem, kulturnem in družbenem obstoju. Tega bistva koroškega partizanstva pa nobeni Pusti, Feldnerji in drugi ne morejo izničiti s primitivnimi argumenti o boju za to ali ono državo. Partizanski boj je bil namreč več kot samo boj za eno ali drugo državo in mejno vprašanje se je odprlo šele proti koncu vojne, in sicer prav zaradi logike nacizma na Koroškem, ki tukaj ni hotel priznati svojega poraza ter je na vse mogoče in nemogoče načine skušal ohraniti svoje pozicije.“

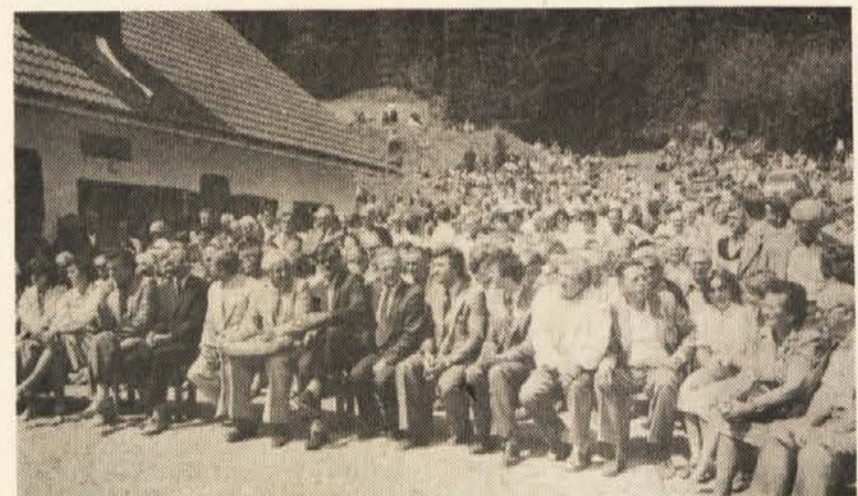
Govornik je geslo o svobodni in nedeljivi Koroški dokumentirano prikazal kot oporoko koroškega gauleiterja Rainerja, tistega torej, ki je uporabil vsa genocidna sredstva za iztreljenje koroških Slovencev. Toda ves poveljni politični razvoj na Koroškem kaže, da je ta Rainerjeva oporoka, prirejena novim dru-

ženim pogojem, bila in je še danes zelo živo navzoča v odnosu do koroških Slovencev, ki smo prav zaradi tega, ker vemo, kako je nastala ta parola, tako občutljivi.

Vendar pa bi se vprašanje odnosov med koroškimi Slovenci in nemško govorečimi sodeželani pod določenimi pogoji lahko reševalo mirno in brez konfliktov, je naglasil tov. Sturm. Na to dimenzijo odporniškega gibanja v Avstriji in na Koroškem je pred nekaj tedni ob 20-letnici ustanovitve Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odporniškega gibanja na Dunaju opozoril podpredsednik ÖVP in dunajski podžupan Erhard Busek, ki je v svojem slavnostnem govoru dejal: Tukaj je tudi zabeleženo — in to je važna oporoka avstrijskega

analizi polpretekle zgodovine s strani predstavnika ÖVP v primerjavi z njegovimi strankarskimi tovariši tu na Koroškem, ki so ostali na duhovni ravni provincialne parole o svobodni in nedeljivi Koroški,“ je dejal govornik. „Koliko več značajnosti in resnice izžareva ta Busekova ocena vojnega obdobja v primerjavi z breznačajnim taktiziranjem njegovih koroških kolegov!“

V nadaljnjem izvajanju je govornik zavzel stališče k aktualnim dogodkom, o čemer poročamo na drugem mestu. Ob zaključku pa je ugotovil, da koroški Slovenci nismo tako šibki in brez hrtenice, da bi nas določeni krogi lahko izigravali in izrinjali. Vendar moramo kritično ugotoviti, da je med nami še preveč verbalnega tovarištva ob

Velika množica ljudi, med njimi številni častni gostje, se je odzvala povabilu Zveze koroških partizanov.

osvobodilnega boja nam mlajšim — da je bilo pač premalo pravičnih, da bi nasilje trajalo morda manj dolgo in bi bili številni tisoči umorjenih rešeni, če bi bilo več pogumnih in če bi vsi tisti, ki so nacistično diktatorstvo notranje mrzili, imeli tudi medsebojno zaupanje, da bi se o tem izjavili.

„Kakšna intelektualna globina v

nedeljskih govorih in premalo dejanskega tovarištva v vsakdanji praksi. „Če bo spomenik pripomogel k temu, da bomo oživili vsaj frontovskega duha, vsaj nekaj tistega zavona, elana in tovarištva, ki je iz bivših partizanov in starejših tovarišev v usodnih dneh napravil nove ljudi, potem se za našo bodočnost ni treba bati.“

V. srečanje pisateljev

narodnostnih manjšin oziroma skupin

Slovenska prosvetna zveza, Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem, Slovenski PEN-center in Koroški PEN-klub letos spet organizirajo zdaj že tradicionalno

SREČANJE PISATELJEV NARODNOSTNIH MANJŠIN OZ. SKUPIN

ki bo v času od 26. do 28. avgusta pri Kovaču na Obirskem. Prireditev bo obsegala naslednji spored:

V petek 26. 8. se bodo udeleženci zbrali v hotelu Obir v Železni Kapli, kjer bo ob 19. uri skupna večerja, ob 20.30 uri pa literarno branje.

V soboto 27. 8. se bo pričel delovni spored pri Kovaču na Obirskem. Ob 9. uri bo udeležence pozdravil Valentin Polanšek, ki bo spregovoril tudi o letošnji temi srečanja „Pišem za...“. Ob 10. uri bo sledil glavni referat Jurija Kocha z naslovom „Zakaj pišem — misli ob branju Sartra“ in ob 11.15 uri bo Burany Nandor razgrnil svoje misli o temi letošnjega srečanja. Po kosilu bo Petru Krdu govoril o romunski književnosti v Vojvodini in ob 15.30 uri je na sporedu predstavitev literarne revije „mladje“, in sicer v luči situacije, kakršna je dve leti po izidu takoiimenovane „črne ševilke“ mladja. Po večerji pa bo še literarni večer pri SPD „Trta“ v ljudski žoli v Žitari vasi.

V nedeljo 28. 8. bo najprej ob 9. uri diskusija o prispevkih, nato bodo analizali izsledke in kritike, čemur bodo sledile zaključne besede. Ob 11. uri bo še literarno branje pri Kovaču na Obirskem in po skupnem kosilu se bodo udeleženci spet poslovili.

Vsi, ki jih zanima literarno ustvarjanje pripadnikov narodnih manjšin, so na tem srečanju tudi letos

pristrčno vabljeni!

Brani me pred prijateljem pred sovražnikom se bom sam

Dr. Valentin Inzko gotovo ni mislil, kakšno sovražstvo na eni in kakšno „ljubezen“ na drugi strani si bo nakopal, ko je v tirolskem katoliškem tedniku „Präsens“ objavil daljši članek o trenutnem položaju v narodno-političnem oziroma manjšinskem vprašanju na Koroškem. Njegova dokaj stvarna ocena je namreč izzvala izredno živčno reakcijo deželnega glavarja Wagnerja, ki avtorju očita, da njegove ugotovitve mejijo na hudo obrekovanje. Wagner očitno ne more prenesti kritične besede na račun nerešenega manjšinskega vprašanja in še zlasti ne na račun izrazito protislovenske uradne politike v deželi; na taka opozorila, pa naj bodo še tako podkrepljena z argumenti in neizpodbitnimi dejstvi, reagira živčno in z „nizkimi udarci“. Obenem pa postaja naravnost smešen, ko skuša javnost prepričati, kako da je baje priljubljen povesod in pri vseh, kar sega celo tako daleč, da avtorja inkriminirane članka vabi na skupni izlet po južni Koroški, kjer naj bi se verjetno na lastne oči in lastna ušesa prepričal o ljubezni in vdanosti, ki jo ljudstvo te dežele goji do svojega vladarja.

Toda prav tako kot Wagnerjeve izpade je treba z določeno previdnostjo jemati tudi laskave besede, ki jih je Inzku v obrambo objavil namestnik deželnega glavarja Knafl. Ob njih se človek namreč spomni pregovora „Brani me pred prijatelji, pred sovražnikom se bom sam“. Če bi bilo Knaflu resnično toliko za pravično ureditev vprašanj v zvezi z novim vodstvom manjšinskega šolstva, potem bi morala njegova stranka v deželnem šolskem svetu pač glasovati proti socialistom — tako pa je skupaj z njimi in s svobodnjaki popolnoma ignorirala tozadevne predloge obeh osrednjih organizacij in skupaj z ostalima strankama ponovno uvveljavila izraziti protimanjšinski značaj tristrankarskega pakta.

Knaflova obramba Inzka je vse preveč prozorna, da je ne bi spregledali. Saj mu ne gre za slovensko narodno skupnost niti za posameznega Slovenca; gre mu za to, da bi njegova stranka izkoristila ugodno priložnost in v šolstvu dobila novega „črnega“ funkcionarja na položaj, kjer je vsa desetletja doslej deloval „rdeč“ funkcionar. Kajti na nobenem drugem področju kot v šolstvu ni tako dosledno urejen strankarski proporc: točno imajo določeno, koliko nadzornikov, ravnatejev in drugih funkcionarjev mora biti „rdečih“ in koliko jih sme biti „črnih“, nekaj mest pa imajo rezerviranih tudi še za tretjo stranko iz deželnozborske trojice. Le v manjšinskem šolstvu ta nepisani zakon ne velja, zato posamezne stranke poskušajo prav na tem področju izbiti kaj sebi v korist. In v to smer očitno gre tudi Knaflov „spodrsrlaj“, ko se Slovencem v korist zaletava v Wagnerja. Toda to je le navidezno: ker mu gotovo ne gre za interese Slovencev, marveč zgolj za koristi lastne stranke.

Izvozno-uvozno podjetje išče

USLUŽBENKO z znanjem slovenskega jezika.

Zaželeno je tudi znanje angleškega jezika.

Informacije: tel. 0 42 27 / 38 80

Prvo igro v koroški ligi spremljala smola SAK-Magdalen 0:1

V soboto so nogometaši Slovenskega atletskega kluba prvič nastopili v Koroški ligi. Igra se je odvijala v Magdalenu pri Beljaku, rezultat pa je bil 1:0 za domačine. Naši igralci so imeli res smolo, saj so dobro igrali. Nasprotnik je s prostim strelom v 70. minuti dosegel gol. Strel je šel tik mimo „zidu“ v vrata. Vsi napor, da bi izenačili so bili zaman.

Kljub (pičlemu) porazu pa so bili naši navijači, katerih je bilo kar precej, zelo zadovoljni z igro. Naši igralci bi lahko zmagali, saj so dobršen del igre imeli v rokah. Zelo dobro sta se obnesla oba nova igralca Šišič in Dimitrijevič. Oba bosta imela še dosti priložnosti pokazati kaj znata, kar seveda velja tudi za ostale igralce.

Izguba igre proti Magdalenu še daleč ni alarmni znak, temveč samo opomin, da se je treba proti novim nasprotnikom v koroški ligi presneto dobro pripraviti ter jih ne pod oziroma nadcenjevati, oboje je narobe. Še bo mnogo iger in naši fantje bodo imeli še dosti priložnosti pokazati kaj znajo. Kljub izgubi prve igre jih

je treba dosledno podpirati in jim vlivati moralo, da bodo novo periodo v tej višji ligi previhrali z vidnim mestom na lestevici. Pri tem igrajo važno vlogo navijači, ki naj v čim

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na prvenstvene tekme v nedeljo 21. avgusta 1983

SAK — Brnca/Fürnitz ob 17.30 uri
SAK „pod 23“ — Brnca „pod 23“ ob 15.30 uri

Igrišče: Koschat

Pristrčno vabljeni!

večjem številu spremljajo svoje igralce na tekme širom Koroške.

Po prvi igri v koroški ligi je SAK na 11. mestu, kar pa seveda še nič ne pove. Dejstvo je, da je v tej igri imel SAK več šans kot pa nasprotnik.